

विमुखाबाक्षबायान्ति धर्मस्तमनुगच्छति ॥ त-
श्चाक्षर्मः सहायार्थं नित्यं सप्तिन्यां शैवेः ।
धर्मेण हि सहायेन तत्पत्रति दृष्टरः ॥
एव आदेश एव उपदेश एतदनुशासनं एव-
भूपासितव्यमेव मूलपासितव्यः ॥

ॐ शास्त्रिः शास्त्रिः शास्त्रिः । हरिः ॐ ।

इति छितीयस्त्रेण घोड़शोध्यायः ।

त्यक्त्वा 'विमुखाः' पराग्न्युक्ताः सक्तः 'वाक्तव्याः' 'यात्रि'
गृहान् प्रतिगच्छति । 'धर्मः' 'तु' 'त्' 'अनु' अस्तेषाः
'गच्छति' । 'तश्चाऽ' आस्त्रानः 'सहायार्थः' 'धर्मः'
'नित्यः' 'शैवेः' 'सप्तिन्याः' । 'हि' अवस्थारमेन
'धर्मेण' एव 'सहायेन' 'दृष्टरः' 'तयः' सद्वार-
कल्पयामः 'तत्रति' अतिक्रमात् । अतिक्रम्य च तत्प-
त्रस्तमस्तु तमस्त्रोक्तव्यान्यस्त्रः नित्यान्तर्जन्ममुक्तव्यतर्जन्म । पर-
मानम् इति प्राप्तो भित्तार्थः । 'एवः' 'आदेशः' कर्त्त-
व्यविधिः 'एव उपदेशः' अनुयोज्याः 'एव अनु-
शासनम्' प्रमाणदर्शनम् । 'एव' यथोक्तुम् 'उपासि-
तव्यः' 'एव' उपासितव्यम् 'पूनर्जन्मम्' समाप्तार्थः ।

इति छितीयस्त्रेण घोड़शोध्यायः ।

छितीयस्त्रेण समाप्तः ।

* समाप्तश्चायाः ब्राह्मधर्मः ।

धर्मवीजः

- १ त्रुक्त वा एकमिदम् ग्राहासौ इ नान्यत् किञ्चन-
नासौ इ । तदिदं सर्वमसूजु इ ।
- २ तदेव नित्यां ज्ञानमनन्तं शिवमानन्दं
निरवयवमेकमेवाद्वितीयं सर्वनियन्त्
सर्वविष विचित्रशक्तिमच्छेति ।
- ३ एकस्य तस्योद्भोगासनया पारत्रिकैम-
हिकृष्ण शुक्तस्त्रिवति ।
- ४ तन्मिन् श्रीतिष्ठस्य प्रियकार्यसाधनपूर्व
तत्त्वपासनमेव ।

ବ୍ରାହ୍ମପ୍ରତିଜ୍ଞା

ଓ ଅଦ୍ୟ ଅମୁକଶକେ ଅମୁକ-
ମାସି ଅମୁକ ଦିବମେ ବ୍ରାହ୍ମଧର୍ମଂ ଗ୍ରୂହାମି ।

- ୧ ସୃଷ୍ଟିହିତପ୍ରଳୟକର୍ତ୍ତର ମୁକ୍ତିକାରଣେ ସର୍ବଜ୍ଞ
ସର୍ବବ୍ୟାପନି ପୂର୍ଣ୍ଣମନ୍ଦମନ୍ତ୍ରଲେ ନିରବସବ୍ରାନ୍ତ-
ମାତ୍ରାହିତୀଯେ ପରବ୍ରାହ୍ମାଣି ପୌତ୍ରୀ ତୃତ୍ରୀୟ-
କାର୍ଯ୍ୟମାଧନେତ୍ର ଚ ତୁତ୍ପାତ୍ମ୍ସ୍ୟାମି ।
- ୨ ସର୍ବତ୍ରଷ୍ଟପରବ୍ରାହ୍ମାଣି ସୃଷ୍ଟିଏ କିଞ୍ଚିତ୍ତାରାଧ୍ୟ-
ଯ୍ୟାମି ।
- ୩ ଅରୁଣୋଦ୍ଧିବିପଞ୍ଚଶେଷ ପ୍ରତିଦିନଂ ସଙ୍ଗାଚିତ୍ତ-
କାର୍ଯ୍ୟତା ତଦା ଅର୍କ୍ସ୍ୟା ପୌତ୍ରୀ ଚ ପରବ୍ରାହ୍ମାଣି
ମନୁଃ ସମ୍ମାଧାସ୍ୟାମି ।
- ୪ ସଦନୁଷ୍ଠାନାୟ ଚ ସଂତିଷ୍ଟେ ।
- ୫ ତୃତ୍ରୀତ୍ୟୋନିତ୍ୱାତ୍ୟ ସତ୍ୱବାନ୍ ଭବିଷ୍ୟାମି ।
- ୬ ସଦି ମୋହାର୍ଣ୍ଣ କୁକର୍ମ କିଞ୍ଚିତ୍ତିର୍ଥ କୃତଂ ସ୍ୟାର୍
ତଦୈକାନ୍ତତ୍ତ୍ଵମାତ୍ରାଅୁକ୍ରମହିତନ୍ ନ ପ୍ରମଦି-
ଯ୍ୟାମି ।

ବ୍ୟାଙ୍କପ୍ରତିଜ୍ଞା

୭ ବନ୍ଦେ ବନ୍ଦେ ମନୌଯେ ଚ ଅବୃତସାଂସାରିକ-
ଶୁଭକର୍ମଣି ବ୍ୟାଙ୍କମାଜ୍ଞାଯ ଦାସ୍ୟାମି ।
ହେ ପରମାତ୍ମାନ୍ମାଂପ୍ରତି ଏତେ-
ପରମଥର୍ମପ୍ରତିଗାଲନସାମର୍ଥ୍ୟମର୍ପୟ ।
ଓঁ একমেবাদ্বিতীয়ং

প্রতিজ্ঞাস্মরণার্থশোকাঃ

যদস্য জগতেজস্তিভজ্ঞাদিকারণং ।
 অমৃতস্য চ যন্ত্রলম্বেকং বঙ্গ সমাতলং ॥
 প্রীত্যা পরময়া তস্য প্রিয়কার্য্যনিষেবয়া ।
 উপাস্যং তত্ত্বান্বয়ৎ সৃষ্টং কিঞ্চন তচ্ছিয়া ।
 যদা কদা প্রতিদিনং নাপজ্ঞশেষ রোগবান् ।
 শ্রুক্ষাপ্রীতিযুতং চিত্তং সমাধাস্য তদেশ্বরে ॥
 সদনুষ্ঠাননিরতোবিরতশ্চ তথাহসতঃ ।
 সর্বদাহং ভবিষ্যামি প্রীণনায় পর্যাঞ্জনঃ ॥
 অজ্ঞানাদ্যন্তি বামোহাং কুর্য্যাকর্ম বিগার্হিতং ।
 তন্মাদ্বিমুক্তিমহিষ্ঠন লাচরিষ্যামি তৎ পুনঃ ॥
 প্রতিবর্ষে তথা চৈব মন্দগৃহে শুভকর্মাণি ।
 দেহং ব্রাহ্মসমাজায় প্রতিজ্ঞাতমিদং ময়া ॥

ଅହୁ ମନ୍ଦରେତପତ୍ରକୋଣମାନ୍ତ୍ରିକରଣ ।
ଶ୍ରୀହୋମେହୋହ୍ୟୋ ଯୋଗସ୍ତୁ ଯୋହିସ୍ତୁ ସୁତମହାବିଦେଶ ।
ମନ୍ଦରଦୀଶୁ ହୋରମନ୍ଦାତିଶୁ ତତ୍ତ୍ଵେ ଦେବାସ୍ତୁ ନହୋନାହିଁ ॥

ଓଁସତ୍ୟଃ ଜ୍ଞାନମନ୍ତ୍ରଃ ବୁଦ୍ଧ ।

ଆନନ୍ଦକପମମୃତଃ ସହିଭାତି ।

ଶାନ୍ତଃ ଶିବମଦୈତ ॥

ସପର୍ଯ୍ୟଗାଚ୍ଛୁକ୍ରମକାଯମତ୍ରଗମନ୍ମା-
ବିରଃ ଶୁଦ୍ଧମପାପବିକ୍ରଃ । କରିଶ୍ଚ-
ନୀଷୀ ପରିଭୂଃ ସ୍ଵସ୍ତୁର୍ବାଥାତଥ୍ୟତୋ-
ହର୍ଥାନ୍ ବ୍ୟଦଧାଚ୍ଛାଶ୍ଵତୀଭ୍ୟଃ ସମା-
ଭ୍ୟଃ । ଏତମ୍ବାଜ୍ଞାଯତେ ପ୍ରାଣୋମନଃ
ସର୍ବେନ୍ଦ୍ରିୟାଗିଚ । ଥଃ ବାୟଜ୍ଜ୍ୟାତି-
ରାପଃ ପୃଥିବୀ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଧାରିଣୀ ।
ଭୟାଦିସ୍ୟାଗିନ୍ତପତି ଭୟାନ୍ତପତି
ମୂର୍ଖ୍ୟଃ । ଭୟାଦିନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ବାୟୁଶ୍ଚ ମୃତ୍ୟ-
ଧୀବତି ପଞ୍ଚମଃ ॥

উক্তান্তিনিষ্পাদ্যাথঃ

যঃ পরমেশ্বরঃ পরমাত্মা সর্বত ব্যাপী
 সর্বাবযবহীনঃ সর্বপ্রিপুর্বজ্ঞাতোবিশুদ্ধঃ
 সর্বজ্ঞঃ সর্বান্তর্যামী পরাত্পরোন্নিত্যঃ স্ব-
 অকাশঃ সসর্বাভ্যঃ অজাত্যোযথোচিতং
 সুখামুখং চিরং বিহিতবান्। তস্যাত্পর-
 মেষ্টরাত্ম প্রণগমনঃসর্কেন্দ্রিযাণি আকাশ-
 বাযুজ্যোতিঃপথঃপৃথিবীভূতানি চ চরাচ-
 রাণি সমুৎপদযন্তে। তস্য অশাসনাত্ম অগ্নি-
 শক্তি স্তৰ্যন্তপতি মেষ্টোবযতি বাযুক্র-
 হতি মৃত্যুঃ সংধর্মতি যথোপযুক্তঃং।

ସ୍ତୋତ୍ରଃ

ଓମନ୍ତେ ସତେ ତେ ଜଗଥକାରଣାୟ
 ଅମନ୍ତେ ଚିତେ ସର୍ବଲୋକାଞ୍ଜାୟ ।
 ନମୋହବୈତତ୍ତ୍ଵାୟ ମୁକ୍ତିପ୍ରଦାୟ
 ନମୋବ୍ରକ୍ଷଣେ ବ୍ୟାପିନେ ଶାଖତୀୟ ॥
 ତ୍ରମେକଂ ଶରଣ୍ୟଃ ତ୍ରମେକଂ ବରେଣ୍ୟଃ
 ତ୍ରମେକଂ ଜଗଥପାଳକଂ ସ୍ଵପ୍ରକାଶଃ ।
 ତ୍ରମେକଂ ଜଗଥକର୍ତ୍ତ ପାତ୍ର ପ୍ରହର୍ତ୍ତ
 ତ୍ରମେକଂ ପରଂମିଶଳଂମିର୍ରିକଂପଃ ॥
 ଭୟାନାଂ ଭୟ ଭୀଷଣଃ ଭୀଷଣାନାଂ
 ଗତିଃପ୍ରାଗିନାଂପାବନଃପାବନାନାଂ ।
 ଅଛୋଟେଃ ପଦାନାଂ ନିଯନ୍ତ୍ର ତ୍ରମେକଂ
 ପରେଷାଂ ପରଂ ଗୁରୁତ୍ୱଂ ରକ୍ଷଣାନାଂ ॥
 ବ୍ୟକ୍ତାଂ ଶ୍ରୀରାମୋବ୍ୟକ୍ତାଭ୍ରଜାମୋ-
 ବ୍ୟକ୍ତାଂ ଜଗଥ୍ସାଙ୍କିକପଃ ନମାମଃ ।
 ସଦେକଂ ନିଧାନଃ ନିର୍ବାଲମ୍ବରମୌଶଃ
 ଭବାତ୍ମୋଧିପୋତଃ ଶରଣ୍ୟଃ ଅଜାମଃ ॥

110

ଆର୍ଥନା ।

ଅମତୋମ୍ବ ସନ୍ଦାମୟ ତମମୋମ୍ବ ଜ୍ୟୋତି-
ଗମୟ ମୁତ୍ୟୋର୍ଧ୍ଵାହି ମୁତ୍ୟ ଗମୟ । ଆବିରାବୀ-
ଶ୍ଵଏଧି । ରୁକ୍ଷ ଯଜ୍ଞ ଦଶିଳଂ ମୁଥ୍ୟ ତେଜ ମାଂ
ପାହି ନିତ୍ୟ ।

ଓଞ୍ଚକମେବାଦ୍ଵତୀୟ ।

গায়ত্রী

শুঁভূর্তুবঃস্বঃ তৎসবিতুর্বরেণ্যঃ
ভগোদেবস্য ধীমহি ধিযোযোনঃ
প্রচোদযাঃ ।

‘ত্র’ ইতি সৃষ্টিহিতিপ্রলক্ষণঃ। ‘তৎসবিতুঃ’ তস্মা-
ত্বিতুঃ জগৎপ্রসবিতুঃ প্রেরকস্য সর্বকামান্বয় অস্ত-
র্যামিমোবিজ্ঞামামন্দবস্তাবস্য গ্রস্তসঃ ‘দেবস্য’ দ্বোত-
মাত্রকস্য প্রয়োগস্থরস্য ‘বরেণ্যঃ’ বরবীয়ঃ ‘কর্মঃ’
কর্মঃ কেজুজ্ঞানঃ শক্তিঃ ‘ধীমহি’ ধ্যায়েম বয়ঃ।
‘ধিযঃ’ বৃক্ষিতৃঃ ‘বঃ’ সবিতা ‘নঃ’ অস্ত্বাকৃ ‘প্রচো-
দযাঃ’ প্রেরযতি মুক্তযানুষ্ঠান্তঃ। কীদৃশে! কর্মঃ
‘কৃত্ববঃবঃ’ কৃত্ববঃবরাদিসর্বেকপ্রকাশকঃ ॥

11०

পাঠ্যশুতিঃ

ওঁ বুক্ষবাদিনোবদ্ধস্ত । যতো-
বাইমানি ভূতানি জাযস্তে । যেন
জাতানি জীবস্তি । যৎ প্রযস্ত-
ভিসংবিশস্তি । তদ্বিজিজ্ঞাসন্ধি
তদ্বৃক্ষ । আনন্দাক্ষেবথলিমানি
ভূতানি জাযস্তে । আনন্দেন
জাতানি জীবস্তি । আনন্দং
প্রযস্তভিসংবিশস্তি । যতোবা-
চোনিবর্তস্তে । অপ্রাপ্য ঘনসা-
সহ । আনন্দং বুক্ষগোবিহান ।
ন রিতেতি কৃতশ্চন । রসোবৈ-
সঃ । রসং হেবাষং লক্ষানন্দী-

পাঠ্যশুতিঃ

তবতি । কোহেবান্যাং কঃ প্রা-
 ণ্যাং । যদেষআকাশআনন্দোন
 স্যাং । এষহেবানন্দযাতি । যদা
 হ্যেবেষএতশ্চিন্দশ্চেহনাত্ম্যেহনি-
 কুক্তেহনিলযনেহভযং প্রতিষ্ঠাং
 বিন্দতে । অথ সোহভযং গতোভ-
 বতি । যতোবাচোনিবর্তন্তে । অ-
 প্রাপ্য মনসা সহ । আনন্দং বৃক্ষ-
 গোবিদ্বান् । ন বিভেতি কর্ত্তাচন ।
 ওঁ শাস্তিঃ শাস্তিঃ শাস্তিঃ হরিঃ । ওঁ ।

ওঁ যএকোবর্ণেবজ্ঞা । শক্তিযোগাং বর্ণনবেত্তান
 মিহিতার্থেবধাতি । বিচৈতি চান্তে বিশয়ান্তে সরেৎঃ
 সমোবৃক্তা শুভযা সহস্যুক্তু ।

ইতি সৎক্ষেপত্রকোপাসনাপ্রকরণঃ

ପ୍ରାତଃସ୍ଵର୍ଗବ୍ୟ

ଲୋକେଶ ଚୈତନ୍ୟମୟାଧିଦେଵ ମଙ୍ଗଳ
ବିଷ୍ଣୋଭବଦାଙ୍ଗିଯେବ । ହିତାଯ ଲୋକସ୍ୟ ତବ
ପ୍ରିୟାର୍ଥେ ସଂସାରମୟାମନୁବର୍ତ୍ତିଯେ ।

ପ୍ରାଚୀଧିନ୍ଦି

ପୁଣ୍ୟମତ୍ତ

ବାକ୍ଷଧର୍ମ

ଭାରଦୋଧିନୀ ମୁନ୍ଦାଯତ୍ତେ ମୁଦ୍ରିତ ।
୫ ଅଗ୍ରହାଯନ ୧୯୭୦ ଶକ ।

প্রথম অধ্যায়

প্রথম অধ্যায়

ত্রুক্ষবাদিরা বলেন ।

যাহা হইতে এই জীব সকল উৎপন্ন
হয়, উৎপন্ন হইয়া যাহার ঘাস। জীবিত
রহে, এবং অস্তকালে যাহাকে প্রাণ হয়
ও যাহাতে প্রবেশ করিয়া স্থিতি করে, তাঁ-
হাকে জানিতে ইচ্ছা কর, তিনি ত্রুক্ষ ।

আনন্দ স্বরূপ পরত্রুক্ষ হইতে এই জীব
সকল উৎপন্ন হয়, উৎপন্ন হইয়া আনন্দ
স্বরূপ ত্রুক্ষ কর্তৃক জীবিত রহে, এবং অস্ত-
কালে আনন্দ স্বরূপ ত্রুক্ষকে প্রাণ হয় এবং
তাঁহাতে প্রবেশ করিয়া স্থিতি করে ।

ମନେର ସହିତ ବାକ୍ୟ ସାହାକେ ନା ପାଇୟା
ସାହା ହିତେ ନିରୁତ୍ତ ହୟ, ସେଇ ପରତ୍ରକ୍ଷେତ୍ର
ଆନନ୍ଦ ସ୍ଵର୍ଗକେ ଯିନି ଜାନିଯାଇଲେ, ତିନି
ଆର କାହା ହିତେও ଭୟ ଆଶ ହୟେନ ନା ।

ସେଇ ପରମାତ୍ମା ରସ ସ୍ଵର୍ଗ ତୃପ୍ତିହେତୁ ।
ସେଇ ରସ ସ୍ଵର୍ଗ ପରତ୍ରକ୍ଷେତ୍ରକେ ଲାଭ କରିଯା
ଜୀବ ଆନନ୍ଦିତ ହୟେନ ।

କେ ବା ଶରୀର ଚେଷ୍ଟା କରିତ, କେ ବା ଜୀ-
ବିତ ଥାକିତ, ସଦି ଆକାଶେ ଏହି ଆନନ୍ଦ ସ୍ଵ-
ର୍ଗ ପରମାତ୍ମାନା ଥାକିତେନ । ଇନି ଲୋକ
ମନୁଷ୍ୟକେ ଆନନ୍ଦ ବିତରଣ କରେନ ।

ସଂକାଳେ ସାଧକ ଏହି ଇଞ୍ଜିଯାତୀତ, ନିର-
ବୟବ, ଅନିର୍ବଚନୀୟ, ନିରାଧାର, ପରତ୍ରକ୍ଷେ
ନିର୍ଭୟେ ସ୍ଥିତ କରେନ, ତଥବ ତିନି ଅଭୟ
ଆଶ ହୟେନ ।

ମନେର ସହିତ ବାକ୍ୟ ସାହାକେ ନା ପାଇୟା
ସାହା ହିତେ ନିରୁତ୍ତ ହୟ, ସେଇ ପରତ୍ରକ୍ଷେତ୍ର
ଆନନ୍ଦ ସ୍ଵର୍ଗକେ ଯିନି ଜାନିଯାଇଲେ ତିନି
ଆର କମାପ ଭୟ ଆଶ ହୟେନ ନା ।

ଇନି ଏହି ଜୀବେର ପରମ ଗତି, ଇନି ଏହି

ଜୀବେର ପରମ ସଂପଦ, ଇନି ଇହାର ପରମ ଲୋକ, ଇନି ଇହାର ପରମ ଆନନ୍ଦ । ସେଇ ପୂର୍ଣ୍ଣାନନ୍ଦ ସ୍ଵକଟପେର କଳାମାତ୍ର ଆନନ୍ଦକେ ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟ ସମୁଦ୍ରାର ଜୀବ ଉପଭୋଗ କରେ ।

দ্বিতীয় অধ্যায়

এই জগৎ পূর্বে কিছুই ছিল না। এই জগৎ উৎপন্ন হইবার পূর্বে, হে প্রিয় শিষ্য ! কেবল এক মাত্র অদ্বিতীয় সংস্কৃত পরম্পরাই ছিলেন। তিনি জগত্বিহীন, মহামাত্মা। তিনি অক্ষর, অমর, নিষ্ঠ ও অভয়।

তিনি বিশ্ব সূজনের বিষয় আলোচনা করিলেন, আলোচনা করিয়। তিনি এই সমুদায় যাহা কিছু সৃষ্টি করিলেন।

এই পুরুষ হইতে প্রাণ, মরণ ও সমুদায় ইতিহাস এবং আকাশ বায়ু, জ্যোতি, জল, ও ভূম গুলস্ত সমস্ত বস্তুর আধার এই পৃথিবী উৎপন্ন হয়।

ইঁহার ভয়ে অগ্নি প্রত্যলিত হইতেছে, ইঁহার ভয়ে সূর্য উত্তাপ দিতেছে, ইঁহার ভয়ে মেঘ বারিবর্ষণ করিতেছে, বায়ু সঞ্চালিত হইতেছে এবং মৃত্যু সঞ্চরণ করিতেছে।

তৃতীয় অধ্যায়

পরত্রক্ষের বিশেষ জ্ঞান লাভার্থে আ-
চার্য সন্ধিধানে শিষ্য গমন করিবেন। সেই
জ্ঞানাপন্ন আচার্য উপস্থিত শিষ্যকে সম্মত
শাস্ত শমাদ্বিত চিত্ত দেখিয়া যে বিদ্যা দ্বারা।
অবিনাশী সত্য স্঵কল পুরুষকে জ্ঞান যাও,
তাহার উপদেশ করিবেন।

কঠেদ, যজুর্বেদ, সামবেদ, অথর্ববেদ,
শিক্ষা, কল্প, ব্যাকরণ, নিরুৎসু, ছন্দ, জ্যো-
তিষ, এই সমূদায় অশ্রোত্ত বিদ্যা। যদ্বারা
অবিনাশী পরত্রক্ষের জ্ঞান প্রাপ্ত হওয়া
যাও, তাহাই শ্রোত্ত বিদ্যা।

যিনি জ্ঞানেন্দ্রিয়ের অবিষয়, কর্মেন্দ্রি-
য়ের অতীত, জ্ঞানরহিত, কপ রহিত, চক্ষুঃ
শ্রোত্ত বিহীন ; সেই হস্ত পদ শূন্য, জ্ঞান
মুক্তা বর্জিত, সর্বব্যাপী, সর্বগত, অভি-
হৃক্ষম স্বভাব, ত্রাস রহিত, সর্ব ভূতের

କାରଣ ସ୍ଵକପ୍ ପରତ୍ରକକେ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିରୀ
ମର୍ବତୋଭାବେ ଦୃଢ଼ି କରେନ ।

ହେ ଗାର୍ଗି ! ବ୍ରାହ୍ମଦେଶେ ସୀହାକେ ଅଭି-
ବାଦନ କରେନ, ତିନି ଏହି ଅବିନାଶୀ ବ୍ରକ୍ଷ ।
ତିନି ଶୁଳ୍କ ନହେନ, ତିନି ଅଶୁଳ୍କ ନହେନ, ତିନି
ଛୁଲ୍କ ନହେନ, ତିନି ଦୀର୍ଘ ନହେନ; ତିନି ଅଲୋ-
ହିତ, ଅଲେହ, ଅଜ୍ଞାୟ, ଅକ୍ଷମ, ଅବାୟୁ, ଅନା-
କାଶ, ଅସଙ୍ଗ, ଅରସ, ଅଗଞ୍ଜ, ଅଚକ୍ଷୁ, ଅକର୍ଣ୍ଣ,
ଅବାକ୍; ତିନି ଯତ୍ନ ବିହୀନ, ତେଜ ବିହୀନ,
ଆଗ ବିହୀନ, ମୁଖ ବିହୀନ; କାହାରୁଠ ସହିତ
ତୀହାର ଉପମା ହୟ ନା ।

ଏହି ଅବିନାଶୀ ପରମେଶ୍ୱରେର ଶାସନେ,
ହେ ଗାର୍ଗି ! ଶୂର୍ଯ୍ୟ ଚଞ୍ଜ ବିଧୃତ ହଇଯା ହିତି
କରିତେହେ ।

ଏହି ଅବିନାଶୀ ପରମେଶ୍ୱରେର ଶାସନେ
ହେ ଗାର୍ଗି ! ଛୁଲୋକ ଓ ଭୁଲୋକ ବିଧୃତ
ହଇଯାହିତି କରିତେହେ ।

*ଗାର୍ଗ ମାତ୍ରକ ବ୍ରାହ୍ମଜୀଜୀମୁ ଏକ ଶ୍ରୀ, ତୀହାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ
କର୍ତ୍ତୃକ ଉପାଦିଷ୍ଟୀ ହଇତେହେ ।

ଏই ଅବିନାଶୀ ପରମେଶ୍ୱରେର ଶାଶଲେ
ହେ ଗାର୍ଗି ! ନିମେଷ, ମୁହଁର୍ଜ, ଅହୋରାତ୍ର, ପଞ୍ଚ,
ମାସ, କଣ୍ଠ, ସୟଥିମୟ, ସମୁଦ୍ରାର ବିଧୂତ ହଇଯା
ଥିଲି କରିଛେ ।

ଏହି ଅବିନାଶୀ ପରମେଶ୍ୱରେର ଶାଶଲେ
ହେ ଗାର୍ଗି ! ଅନେକାନେକ ପୂର୍ବ ବାହିନୀ
ପଶିବ ବାହିନୀ ମନୀ ଶେଷ ପର୍ମତ ସକଳ ହ-
ଇତେ ନିସ୍ତୃତ ହଇଛେ ।

ହେ ଗାର୍ଗି ! ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଅବିନାଶୀ
ପରମେଶ୍ୱରକେ ନା ଜାନିଯା ଯଦିଓ ବର୍ଣ୍ଣନା
ବନ୍ଦର ଏହି ଲୋକେ ହୋଇ ଯାଏ ତପସ୍ୟା କରେ,
ତଥାପି ମେ ଖାରୀ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଯ ନା ।

ହେ ଗାର୍ଗି ! ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଅବିନାଶୀ
ପରମେଶ୍ୱରକେ ନା ଜାନିଯା ଇହ ଲୋକ ହଇତେ
ଅବସ୍ଥା ହେଲୁ, ତିନି କୁପା ପାତ୍ର ଅତି ଦୀର୍ଘ ।
ଆର ଯିନି ଏହି ଅବିନାଶୀ ପରମେଶ୍ୱରକେ
ଜାନିଯା ଇହ ଲୋକ ହଇତେ ଅବସ୍ଥା ହେଲୁ
ତିନି ତ୍ରାକ୍ଷଣ ।

ହେ ଗାର୍ଗି ! ଏହି ଅବିନାଶୀ ପରମେଶ୍ୱରକେ
କେହ ଦର୍ଶନ କରେ ନାହି କିନ୍ତୁ ତିନି ସକଳାଇ

ଦର୍ଶନ କରେନ, କେହ ତୀହାକେ ଅତି ଗୋଚର
କରେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତିନି ସକଳାଇ ଶ୍ରବଣ କରେନ,
କେହ ତୀହାକେ ମନନ କରିତେ ସମର୍ଥ ହୟ ନାହିଁ
କିନ୍ତୁ ତିନି ସକଳକେଇ ମନନ କରେନ, କେହ
ତୀହାକେ ଜ୍ଞାତ ହୟ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତିନି ସକଳାଇ
ଜାନେନ । ହେ ଗାର୍ଗି ! ଆକାଶ, ଏହି ଅବି-
ମାଣ୍ଡୀ ପରମେଷ୍ଠରୁତେ ଓତପ୍ରୋତ ଭାବେ ସ୍ୟାମ
ବୁଝିଯାଛେ ।

ଇହାର ଭୟେ ବାୟୁ ପ୍ରବାହିତ ହିତେଛେ,
ଇହାର ଭୟେ ଶୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହିତେଛେ, ଇହାର
ଭୟେ ଅଗ୍ନି ଅଞ୍ଚଳିତ ହିତେଛେ, ମେଘ ବାରିବ-
ର୍ବଣ କରିତେଛେ, ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ମରଣ କରିତେଛେ ।

ଏହି ପ୍ରାଣ ସ୍ଵକପ ପରମେଷ୍ଠରେର ଅଧିଷ୍ଠାନ
ପ୍ରୟୁକ୍ତ ତୀହା ହିତେ ନିଃସ୍ତ ଏହି ସମସ୍ତ
ଆକାଶ ଯଥା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିଯମେ ପ୍ରସରିତ ବୁଝି-
ଯାଇଛେ । ତିନି ଉଦ୍‌ୟତ ବଜ୍ରେର ନ୍ୟାୟ ମହା-
ଭୟାନକ ହେଲେ । ସୀହାରୁ । ଏହି ପରମେଷ୍ଠରୁକେ
ଜାନେନ ତୀହାରୀ ଅମର ହେଲେ ।

চতুর্থ অধ্যায়

যিনি শ্রোতৃর শ্রোতৃ, মনের মম, বাক্যের বাক্য, তিনি আগের আগ, চক্ষুর চক্ষু হয়েন।

তিনি চক্ষুর গম্য নহেন, বাক্যের গম্য নহেন এবং মনেরও গম্য নহেন, আমরা তাঁহার দ্বকপ জানি না এবং সুতরাং ইহাও জানি না যে কি প্রকারে তাঁহার উপদেশ দিতে হয়। তিনি বিদিত কি অবিদিত তাৎক্ষণ্য হইতে ভিন্ন হয়েন। যে সকল পূর্ণ পূর্ণ আচার্য আমারদিগকে ব্রহ্মবিষয় ব্যক্ত করিয়া কহিয়াছেন, তাঁহারদিগের সংবিধানে এই প্রকার শুনিয়াছি।

যিনি বাক্যের বচনীয় নহেন, বাক্য যাঁ-হার দ্বারা প্রেরিত হয়, তাঁহাকেই তুমি ব্রহ্ম বলিয়া জান, লোকে যে কিছু পঞ্জিয়িত

ପଦାର୍ଥେର ଉପାସନା କରେ, ତାହା କଥିନ ବ୍ରଙ୍ଗ
ନହେ ।

ବ୍ରଙ୍ଗବିଂ ପଣ୍ଡିତେରା କହେନ ; ଲୋକେ
ମନେର ଦ୍ୱାରା ସାହାକେ ମନନ କରିତେ ପାରେ ନା,
ଯିନି ମନେର ଅତ୍ୟେକ ମନନକେ ଜୀବେଳ, ତାହା-
କେଇ ବ୍ରଙ୍ଗ ବଲିଯା ଜାନ, ଲୋକେ ଯେ କିଛୁ
ପରିମିତ ପଦାର୍ଥେର ଉପାସନା କରେ, ତାହା
କଥିନ ବ୍ରଙ୍ଗ ନହେ ।

ଯଦି ଏମନ ମନେ କର, ଯେ ଆମି ବ୍ରଙ୍ଗକେ
ଶୁନ୍ଦର କପେ ଜାନିଯାଇଁ, ତବେ ନିଶ୍ଚଯ ଶୁଭ୍ର
ବ୍ରଙ୍ଗେର ସ୍ଵରୂପ ଅତି ଅନ୍ତର୍ପାଇ ଜାନିଯାଇଁ ।

ଆମି ବ୍ରଙ୍ଗକେ ଶୁନ୍ଦର କପେ ଜାନିଯାଇଁ,
ଏହତ ମନେ କରି ନା । ଆମି ବ୍ରଙ୍ଗକେ ଯେ
ନା ଜାନି ଏମନ୍ତ ନହେ, ଜାନି ଯେ ଏମନ୍ତ ନହେ ।
“ଆମି ବ୍ରଙ୍ଗକେ ଯେ ନା ଜାନି ଏମନ୍ତ ନହେ,
ଜାନି ଯେ ଏମନ୍ତ ନହେ ” ଏହି ବାକ୍ୟେର
ମର୍ଯ୍ୟ ଯିନି ଆମାରଦିଗେର ମଧ୍ୟେ ବୁଝିଯାଇଲେ,
ତିନି ବ୍ରଙ୍ଗ ସ୍ଵରୂପ ଜାନେଲା ।

ସାହାର ଏକପ ନିଶ୍ଚଯ ହୁଏ ଯେ ଆମି ବ୍ରଙ୍ଗ
ସ୍ଵରୂପକେ ଜାନି ନାହିଁ, ତାହାରଇ ବ୍ରଙ୍ଗକେ ଜାନା

ହିଁଯାଛେ ; ଆର ଯାହାର ଏକପ ନିଶ୍ଚଯ ହସ୍ତ
ଯେ ବ୍ରାହ୍ମ ସ୍ଵର୍ଗପ ଜୀବିଯାଛି, ତାହାର ବ୍ରାହ୍ମକେ
ଜୀବା ହୟ ନାହିଁ । ଉତ୍ତମ ଜୀବନବାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଗ୍ରହ
ବିଶ୍ୱାସ ଏହି, ଯେ ଆମି ବ୍ରାହ୍ମ ସ୍ଵର୍ଗପ ଜୀବି
ନାହିଁ ; ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଦୂଷ ଜୀବନବାନ୍ ନହେ, ତା-
ହାର ଏହି ବିଶ୍ୱାସ, ଯେ ଆମି ବ୍ରାହ୍ମ ସ୍ଵର୍ଗପ ଜୀ-
ବିଯାଛି ।

ଇହ ଲୋକେ ପରମେଶ୍ୱରକେ ଜୀବିତେ
ପାରିଲେ ଜୟ ସାର୍ଥକ ହୟ, ନା ଜୀବିତେ ପା-
ରିଲେ ମହାନ୍ ଅନର୍ଥେର କାରଣ ହୟ ; ଅତ୍ୟବ୍ରତ
ବୃକ୍ଷିମାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଗ୍ରା ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ସମୁଦ୍ରାର
ବନ୍ଧୁତେ ଏକ ମାତ୍ର ପରମେଶ୍ୱରକେ ଉପଲବ୍ଧି
କରିଯାଇଲୋକ ହିଁତେ ଅବସ୍ଥା ହିଁଯା ଅ-
ମର ହଯେନ ।

পঞ্চম অধ্যায়

এই ব্রহ্মাণ্ডের অস্তর্গত যে কিছু পদাৰ্থ,
সমুদয়ই পরমেশ্বরের দ্বারা ব্যাপ্ত রহিত
যাছে। পাপ কৰ্ম্ম পরিত্যাগ কৰিয়া ব্রহ্মা-
নন্দ উপভোগ কৰিবে; কাহারও ধনে লোভ
কৰিবে ন।

পরব্রহ্ম একনাত্ম। তিনি অচল, অব্ধি
মন হইতেও বেগবান হয়েন; চক্ষুরাদি
ইন্দ্ৰিয় সকল সেই অগ্রগামী পরব্রহ্মকে
প্রাপ্ত হয়েন নাই। তিনি স্থির খাকিয়াও ঈ
ক্রতগামী মন ও ইন্দ্ৰিয় সকলকে অভিজ্ঞম
কৰিয়া গমন কৰেন; তাহার অবিষ্টানেতে
বায়ু প্রাণিদিগের দেহ চেষ্টা সকল বিধান
কৰিতেছে।

তিনি চলেন, তিনি চলেন ন। তিনি
দূরে আছেন, তিনি নিকটেও আছেন;

ତିନି ସର୍ବ ବନ୍ଦର ଅନ୍ତରେ ଆଛେନ, ତିନି ଏହି ସର୍ବ ବନ୍ଦର ବାହିରେଓ ଆଛେନ ।

ଯିନି ପରମାଞ୍ଚାତେଇ ସକଳ ବନ୍ଦର ଅବ-
ହିତ ଦେଖେନ ଏବଂ ସକଳ ବନ୍ଦ ତେଇ ପରମା-
ଞ୍ଚାର ମନ୍ତ୍ରା ଉପଲଜିକି କରେନ, ତିନି ଆର
କାହାକେଓ ଘୁଣା କରେନ ନା ।

ମେହି ପରମାଞ୍ଚା ସର୍ବବ୍ୟାପୀ, ନିର୍ମଳ, ନିର୍ମଲ-
ବୟବ, ଶିରା ଓ ଶ୍ଵର ରୁହିତ, ପାପଶୁନ୍ୟ ପରି-
ଶୁକ ସ୍ଵଭାବ ହୁଏନ । ତିନି ସର୍ବଦଶୀ ମନେର
ନିଯନ୍ତ୍ରା, ତିନି ସକଳେର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏବଂ ସ୍ଵପ୍ରକାଶ
ସ୍ଵକପ ହୁଏନ; ତିନି ସର୍ବକାଳେ ପ୍ରଜା ସକଳକେ
ଯଥୋଗ୍ୟୁକ୍ତ ଅର୍ଥ ସକଳ ବିଧାନ କରିତେହୁନ ।

ষষ্ঠ অধ্যায়

একাগ্রচিত্ত হইয়া ব্রহ্মকে জানিতে
ইচ্ছা কর। ব্রহ্মজ্ঞানী ব্রহ্মকে প্রাপ্তি হয়েন।

পরমাত্মা সত্যস্বৰূপ, জ্ঞানস্বৰূপ ও অ-
মৃত্যুস্বৰূপ হয়েন। যিনি তাঁহাকে আপ-
নার শরীরের পরমাকাশে বুদ্ধিষ্ঠ করিয়া
জানেন, তিনি সেই সর্বজ্ঞ পরমেশ্বরের
সহিত সময় কাটনা উপভোগ করেন।

যিনি সামান্য ক্রপে ও বিশেষ ক্রপে সর্ব-
বস্তু জানিতেছেন, ভূলোকে ও চ্যুলোকে
যাঁহার এই মহিমা, যিনি অমৃত স্বৰূপ ও
আনন্দ স্বৰূপে প্রকাশ পাইতেছেন, বুদ্ধি-
মান ব্যক্তির। তাঁহাকে জ্ঞান ধারা সম্পূর্ণ
ক্রপে দৃষ্টি করেন।

ব্রহ্মবিদ্ব ব্যক্তির। মনোক্রপ উজ্জ্বল
কোষ মধ্যে সেই নির্মল, নিরবয়ব, জ্যো-

ତିର ଜୋତି ଶୁଭ ପରମାଞ୍ଚାକେ ଉପଲବ୍ଧ
କରେନ ।

ଶୂର୍ଯ୍ୟ ତାହାକେ ପ୍ରକାଶ କରିତେ ପାରେ ନା
ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ର ତାରାଓ ତାହାକେ ପ୍ରକାଶ କରିତେ
ପାରେ ନା; ଏହି ବିଦ୍ୟା ସକଳ ତାହାକେ
ପ୍ରକାଶ କରିତେ ପାରେ ନା, ତବେ ଏହି ଅଧି
ତାହାକେ କି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରକାଶ କରିବେ ।
ସମ୍ମତ ଜଗତ ମେହି ଦୀପ୍ୟମାନ ପରମେଶ୍ୱରେରଇ
ପ୍ରକାଶ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରକାଶିତ ହଇଯା ଦୀପ୍ତି
ପାଇତେହେ; ଏହି ସମୁଦ୍ରାୟ ତାହୁଁର ପ୍ରକାଶ-
ତେହି ପ୍ରକାଶିତ ହଇତେହେ ।

ଇନି ସକଳେର ପ୍ରାଣ ସ୍ଵରୂପ, ଯିନି ଏହି
ମର୍ବଦ୍ବୁତେ ପ୍ରକାଶ ପାଇତେହେନ; ଜାନୀ
ବ୍ୟକ୍ତି ଇହାକେ ଜାନିଲେ ଆର ଇହାକେ
ଅତିକ୍ରମ କରିଯା କୌନ କଥା କହେନ ନା;
ଇନି ପରମାଞ୍ଚାତେ ଛ୍ରୀଡ଼ା କରେନ, ଇନି ପର-
ମାଞ୍ଚାତେ ରୁମଣ କରେନ, ଏବଂ ଦୁଇ କର୍ମଶୀଳ
ହେବେ । ଇନିଇ ବ୍ରକ୍ଷୋପାସକଦିଗେର ମଧ୍ୟେ
ମର୍ବଦ୍ବ୍ରୋତ୍ତ ।

ତିନି ମହା ପ୍ରକାଶବାନ୍ ଓ ଅଚିନ୍ତ୍ୟ ସ୍ଵରୂପ

ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧ ହିତେଓ ଶୁଦ୍ଧ ହରେନ । ତିନି
ଦୂର ହିତେଓ ବଜ ଦୂରେ ଆଛେନ ଏବଂ ଏହି
ନିକଟେଓ ତିନି ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଛେନ; ତିନି
ଏଥାନେଇ ଯାବଣ୍ଡ ସଚେତନ ଜୀବଦିଗେର ବୁଦ୍ଧିତେ
ପିତି କରିତେଛେନ ।

ତିନି ଚକ୍ରର ପ୍ରାହ୍ଲଦ ନହେନ, ବାକ୍ୟେର ଓ
ପ୍ରାହ୍ଲଦ ନହେନ, ଏବଂ ଅପରାପର ଇନ୍ଦ୍ରଯେର ଓ
ପ୍ରାହ୍ଲଦ ନହେନ, ତପସ୍ୟା ବା ଯଜ୍ଞାଦି କର୍ମ ଦ୍ଵାରା
ତୀହାକେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ନା; ଜୀବ ଶୁଦ୍ଧ
ଦ୍ଵାରା ଯାହାର ଅନ୍ତକରଣ ବିଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ, ତିନିଇ
ଧ୍ୟାନଯୁକ୍ତ ହୈଥା ନିରବଯବ ପରବ୍ରକ୍ତକେ ଉପ-
ଲକ୍ଷ କରେନ ।

সপ্তম অধ্যায়।

সকল ঈশ্বরের যিনি পরম মহেশ্বর,
সকল দেবতার যিনি পরম দেবতা, সকল
পঞ্চির যিনি পতি, সেই পরাংপর প্রকাশ-
বান्, ও স্বনীয় ভূবনেশ্বরকে আমরা জ্ঞাত
হই ।

তাহার শরীর নাই ও ইঙ্গিয় নাই,
এবং কাহাকেও তাহার সমান বা কাহা-
কেও তাহা হইতে শ্রেষ্ঠ দেখা যায় না ।
ইঁহার বিচিত্র ও মহত্তী শক্তি সর্বত্র শ্রান্ত
হয় এবং জ্ঞানক্রিয়া ও বলক্রিয়া ইঁহার
স্বাভাবিকই হয় ।

জগতে তাহার কেহ পতি নাই এবং
নিয়ন্ত্রণ নাই এবং তাহার কোন অবঁরণও
নাই । তিনি সকলের কারণ ও মনের
অধিপতি ; ইঁহার কেহ জনক নাই ও অধি-
পতিও নাই ।

এই পরমেশ্বর বিশ্বকর্মা ও মহাত্মা

ହେଲେ । ଇନି ସବଳ ଲୋକେର ହଦରେ ସର୍ବଦୀ
ସମ୍ୟକ୍ ବୁଦ୍ଧେ ଶ୍ରି କରିତେଛେ । ଇନି
ଅନୋଗତ ସଂଖ୍ୟର ରହିତ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା ଦୃଷ୍ଟ ହେଲେ
ପ୍ରକାଶିତ ହେଲେ; ସ୍ଥାନାରୀ ଏହି ପରମେ-
ଶ୍ଵରକେ ଜାନେନ, ତ୍ବାହାରା ଅମର ହେଲେ ।

ତିନି ଚାର୍ଜେର, ତିନି ସମସ୍ତ ବନ୍ତୁତେ ନିଗ୍ଢ
ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରକାଶିତ ଆଛେ, ତିନି ବୁଦ୍ଧି ମଧ୍ୟେ ଓ
ଅତି ସଙ୍କଟ ଦ୍ୱାନେ ଶ୍ରି କରେନ, ଏବଂ ନିଷ୍ଠ୍ୟ
ହେଲେ; ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଯୋଗ
ଦ୍ୱାରା ସେଇ ପରମ ଦେବତାକେ ଜାନିଯା ହ୍ୟ
ଶୋକ ହେଲେ ମୁକ୍ତ ହେଲେ ।

ତ୍ବାହାରା ନିଶ୍ଚିତ ବୁଦ୍ଧି ଏହି ପୁରାତନ
ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରତ୍ରାକେ ଜାନେନ, ସ୍ଥାନାରୀ ଇହାଙ୍କେ
ଆଗେର ପ୍ରାଣ, ଚକ୍ର ଚକ୍ର, ଶ୍ରୋତ୍ରେ
ଶ୍ରୋତ୍ର ଏବଂ ମନେର ମନ ବଲିଯା ଜାନେନ ।

ପରମେଶ୍ୱରକେ ଏକହି ଜାନିବେକ, ଇନି
ଉପର୍ମା ରହିତ ଏବଂ ନିଷ୍ଠ୍ୟ । ଏହି ନିର୍ମଳ
ଜଞ୍ଚ ବିହୀନ ପରମାତ୍ମା ଆକାଶେର ଅତୀତ,
ସର୍ବାପେକ୍ଷା ରହଣ, ଏବଂ ଅବିନାଶୀ ।

ସ୍ଥାନାର ନିଯମେ ଅହୋରାତ୍ର ଦ୍ୱାରା ସହୃ-

ମର ପରିବର୍ତ୍ତ ହଇଯା ଆସିଥେଛେ, ସେଇ ଜ୍ୟୋ-
ତିର ଜ୍ୟୋତି, ଅମୃତ, ଏବଂ ସକଳେର ଆୟୁର
କାରଣ ପରାତ୍ମକରେ ଦେବତାଙ୍ଗୀ ନିଯନ୍ତ ଉପାସନା
କରେନ ।

ସକଳ ତୀହାର ବଶେ ରହିଯାଛେ, ତିମି
ସକଳେର ନିଯନ୍ତା ଏବଂ ସକଳେର ଅଧିପତି ।
ମାଧୁ କର୍ମେ ତୀହାର ବୁଦ୍ଧି ହୟ ନା ଏବଂ ଅମାଧୁ
କର୍ମେ ଓ ତୀହାର ହ୍ରାସ ହୟ ନା ।

ଇନି ସକଳେର ଈଶ୍ଵର, ଇନି ସମ୍ପଦ ବନ୍ଧୁର
ଅଧିପତି, ଇନି ସର୍ବଭୂତେର ପ୍ରତିପାଳକ, ଇନି
ଲୋକ ଭଙ୍ଗ ନିବାରଣାର୍ଥେ ସେତୁ ସ୍ଵରପ ହଇଯା
ସମୁଦାୟ ଧାରଣ କରିଥିଲେନ ।

ଇହାତେ ଛୁଲୋକ ପୃଥିବୀ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ଏବଂ
ମନ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସମୁଦାୟ ଆଶ୍ରିତ ହଇଯାଇହି-
ଯାଛେ । ସେଇ ଅଧିତୀଯ ପରମାତ୍ମାକେ ଜୀବ
ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବାକ୍ୟ ସକଳ ପରିତ୍ୟାଗ କରି;
ଇନି ଅମୃତ ଲାଭେର ସେତୁ ସ୍ଵରପ ହଇଯା-
ଛେନ ।

ଏହି ପରମାତ୍ମାର ଜନ୍ମ ନାହିଁ, ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ,
ଇନି ସର୍ବଜ୍ଞ । ଇନି କୋନ କାରଣ ହଇତେ

উৎপন্নি হয়েন নাই এবং আপনিও অন্য
কোন বস্তু হয়েন নাই।

যিনি জ্যোতিশ্চায়, যিনি অণু হইতেও
সৃষ্টিতর এবং যাঁহাতে লোক সকল ও লো-
কনির্বাসী জীব সকল স্থাপিত রাখিয়াছে,
তিনি এই সত্য, তিনি অমৃত, তিনি চিন্ত দ্বারা
বেধনীয় হয়েন। অতএব হে প্রিয় শিষ্য !
তোমার চিন্ত দ্বারা তাঁহাকে বিছু কর।

গ্রণ্ব ধনু স্বরূপ, জীবাত্মা শর স্বরূপ,
এবং পরত্রঙ্গ লক্ষ্য স্বরূপ; প্রমাদ শূন্য হইয়া
সেই গ্রণ্ব ধনুর অবলম্বনেতে জীবাত্মা রূপ
শর দ্বারা ত্রঙ্গৰূপ লক্ষ্যকে বিছু করিবেক।
আর যেমন শর লক্ষ্যকে বিছু করিয়া তা-
হার মধ্যে প্রবেশ হইয়া তাঁহার দ্বারা
সম্পূর্ণ কপে আরুত হয়, তঙ্গৰ জীবাত্মা
ত্রঙ্গকে বিছু করিয়া তাঁহার মধ্যে প্রবেশ
হইয়া তাঁহার দ্বারা সম্পূর্ণ কপে আরুত
হইবেক।

কঙ্করশূন্য, তণ্ড বালুকা বর্জিত, সমান
ও শুচি দেশে; উত্তম জল, উত্তম শব্দ ও

ଆଶ୍ରଯାଦି ଦ୍ୱାରା ମନୋରମ ସ୍ଥାନେ, ପ୍ରତିବାଦୀର ଅନଭିମୁଖେ; ଓ ମୁମଳ ଧ୍ୟାନ୍ ସେବିତ ବିରଳ ସ୍ଥାନେ ହିତି କରିଯା ପରତଙ୍କେ ଚିନ୍ତ ସମାଧାନ କରିବେକ ।

ବକ୍ଷଃ ଗ୍ରୀବା ଓ ଶିରୋଦେଶ ଉପର ଦ୍ୱାରା ସମଭାବେ ଶରୀର ସ୍ଥାପନ କରିଯା ମନେର ସହିତ ଚକ୍ରରାଦି ଇଞ୍ଜିନ୍ ସମୂଦ୍ରାଯକେ ଝନ୍ଦଯେ ସର୍ବିବେଶ ପୂର୍ବିକ ସଂସାରାର୍ଥବେର ଭୟାବହ ଶ୍ରୋତ ସକଳକେ ଆକ୍ଷମିତ୍ୟପ ଭେଲକେର ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହଇବେକ ।

অষ্টম অধ্যায়

সর্বত্রই তাঁহার চক্ষু, সর্বত্রই তাঁহার
মুখ, সর্বত্রই তাঁহার বাহু, সর্বত্রই তাঁহার
পদ বিদ্যমান রহিয়াছে। তিনি ইন্দুষ্য দেহে
বাহু সংযোগ করেন ও পক্ষি শরীরে পক্ষ
সংযোগ করেন, অভিভীয় পরমেশ্বর ছৃ-
লোক ও ভূলোক সৃষ্টি করিয়াছেন।

যত লোক আছে সর্বত্র তাঁহার হস্ত
পদ, সর্বত্র তাঁহার মুখ চক্ষু মন্ত্রক এবং
সর্বত্র তাঁহার শ্রোত্র বিদ্যমান রহিয়াছে।
তিনি সমস্ত সংসারকে ব্যাপিয়া স্থিতি করি-
তেছেন।

এই নানা শিরোমুখ গ্রীব বিশিষ্ট পর-
মেশ্বর সর্বজীবের বুদ্ধিতে অবস্থিত আ-
ছেন, সেই ঈশ্বর সর্বব্যাপী সুতরাং সর্ব-
গত এবং তিনি ইঙ্গল স্বরূপ হয়েন।

তাঁহার হস্ত নাই তথাপি তিনি গ্রহণ

କରେନ, ତୀହାର ପଦ ନାହିଁ ତଥାପି ତିନି ଗ-
ମନ କରେନ, ତୀହାର ଚକ୍ର ନାହିଁ ତଥାପି ତିନି
ଦୃଢ଼ି କରେନ, ଏବଂ ତୀହାର କର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ ତଥାପି
ତିନି ଶ୍ରୀବନ୍ଦ କରେନ । ତିନି ଯାବଂ ବେଦ୍ୟ ବଞ୍ଚ
ସମସ୍ତରେ ଜୀବନେ କିନ୍ତୁ ତୀହାର କେହ ଜୀବା
ନାହିଁ; ଜୀବିତରୀ ତୀହାକେ ସକଳେର ଆଦି ଓ
ପୂର୍ବ ଓ ମହାନ୍ କରିଯା ସଲିଯାଛେ ।

ଯଥିନ ତୀବଂ ପ୍ରାଣ ନିର୍ଜ୍ଵାତେ ଅଭିଭୂତ
ଥାକେ ତଥିନ ଯିନି ଜାଗ୍ରତ ଥାକିଯା ସକଳେର
ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ନାମ ଅର୍ଥ ନିର୍ମାଣ କରିତେ ଥା-
କେନ, ତିନିଇ ପରିଶ୍ରଦ୍ଧ ତିନି ତ୍ରଙ୍କ ତିନିଇ
ଅମୃତ କପେ ଉଚ୍ଚ ହେଁନ; ତୀହାତେଇ ଲୋକ
ମନ୍ଦିର ଆଶ୍ରିତ ହିୟା ରହିଯାଛେ, କେହ ତୀ-
ହାକେ ଅତିକ୍ରମ କରିତେ ପାରେ ନା ।

ପରମାୟୀ ସୂର୍ଯ୍ୟତମ ବନ୍ତ ହିତେଓ ସୂର୍ଯ୍ୟ,
ଏବଂ ମହାତମ ବନ୍ତ ହିତେଓ ମହଂ । ତିନି ପ୍ରାଣି
ଶରୀର କୁଦରେ ବାସ କରେନ । ବିଗନ୍ତ ଶୋକ
ବ୍ୟକ୍ତି ମେହି ଭୋଗାଭିଲାୟ ବର୍ଜିତ ଈଶ୍ୱରକେ
ଓ ତୀହାର ମହିମାକେ ତୀହାରଇ ପ୍ରସାଦେ ଦୃଢ଼ି
କରେନ ।

ଯିନି ଏକ ମାତ୍ର, ସକଳେର ନିଯନ୍ତ୍ରୀ, ଏବଂ
ସର୍ବଭୂତେର ଅନ୍ତରାଜ୍ଞା ଏବଂ ଯିନି ଏକ କୃପକେ
ବହୁ ପ୍ରକାର କରେନ, ତାହାକେ ଯେ ସକଳ ଜ୍ଞା-
ନିରୀ ସ୍ଥିର ଆସ୍ତାତେ ସାଙ୍କାଣ ଦୃଢ଼ି କରେନ,
ତାହାରଦିଗେରଇ ନିତ୍ୟ ମୁଖ ହୁଏ, ଅପର ବ୍ୟକ୍ତି-
ଦିଗେର ତାହା କଦାପି ହୁଯାନା ।

ଯିନି ତାବେ ଅନିତ୍ୟ ବନ୍ଧୁର ମଧ୍ୟ କେବଳ
ଏକ ମାତ୍ର ନିତ୍ୟ ଓ ତାବେ ସଚେତନେର କେବଳ
ଏକ ମାତ୍ର ଚେତନ କର୍ତ୍ତା, ଏକାକୀ ଯିନି ସକ-
ଳେର କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିତେଛେନ, ତାହାକେ ଯେ
ସକଳ ଜ୍ଞାନିରୀ ସ୍ଥିର ଆସ୍ତାତେ ସାଙ୍କାଣ ଦୃଢ଼ି
କରେନ ତାହାରଦିଗେରଇ ନିତ୍ୟ ଶାସ୍ତି ହୁଏ, ଅ-
ପର ବ୍ୟକ୍ତିଦିଗେର ତାହା କଦାପି ହୁଯାନା ।

ଯେ ସମୟେ ଏଥାନେ ସମୁଦ୍ରାରୁ ଜୁଦୟ ଏହି
ନଷ୍ଟ ହୁଏ, ତଥନଇ ଜୀବ ଅମର ହେଲେ; ଏତ୍ୟ-
ବନ୍ଦାତ୍ର ଉପଦେଶ ଜାନିବେ ।

ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ହାଇ ମୁନ୍ଦର ପଞ୍ଜମୁକ୍ତ ପଙ୍କୀ^{*} ଏକ ବୃକ୍ଷ
ଅବଲମ୍ବନ କରିଯା ରହିଯାଛେ, ତାହାରୀ ସର୍ବଦା
ଏକର ଥାକେନ ଏବଂ ଉତ୍ତର ପରମ୍ପରରେ ସଥା;
ତଥାଦୋ ଏକଟି ମୁଖେତେ କଳ ଭୋଜନ କ-
ରେନ, ଅନ୍ୟ[†] ନିରଶନ ଥାକିଯା କେବଳ ଦର୍ଶନ
କରେନ ।

ଜୀବ ଶରୀର ମଧ୍ୟ ନିମିଶ ରହିଯା ଏବଂ
ଦୀନ ଭାବେ ମୁହଁମାନ ହଇଯା ସର୍ବଦାଇ ଶୋକ
କରିତେ ଥାକେ; କିନ୍ତୁ ଯଥନ ସର୍ବସେବ୍ୟ ସଂସା-
ରାତ୍ମିତ ଈଶ୍ଵର ଓ ତାହାର ମହିମାକେ ଦେଖିତେ
ପାର, ତଥନ ତାହାର ଆର ଶୋକ ଥାକେ ନା ।

ସଂକାଳେ ଜ୍ଞାନାପନ୍ନ ସାଧକ ସ୍ଵପ୍ନକାଶକ
ବିଶେର କର୍ତ୍ତା ଓ ନିଯନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ କାରଣ ସ୍ଵକ୍ଷପ
ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରଦ୍ଧକେ ଦୃଢ଼ି କରେନ, ତଥନ ତିନି ପାପ
ପୁଣ୍ୟ ପରିତ୍ୟାଗ ପୂର୍ବିକ ନିର୍ଲିପ୍ତ ହଇଯା ପ-

* ପରମାତ୍ମା ଆଶ୍ରମ ଜୀବାତ୍ମା ।

† ଜୀବାତ୍ମା ।

‡ ପରମାତ୍ମା ।

রূম সাম্য প্রাপ্ত হয়েন। বুদ্ধিমান ব্যক্তি
মহান্ম ও সর্বব্যাপী পরমাঞ্চাকে জানিয়া
আর শোক করেন না।

যিনি সেই ছায়া রহিত, শরীর রহিত,
লোহিতাদি গুণ রহিত, পরিশুল্ক, অবিনাশী
পরমাঞ্চাকে জানেন; তিনি সেই অয় শূন্য
পরত্রঙ্গাকে প্রাপ্ত হয়েন।

পরমেশ্বর চক্ষুর অগোচর, কর্ম্মজ্ঞ-
য়ের অগ্রাহ এবং অব্যবহার্য হয়েন।
তিনি কোন লক্ষণ দ্বারা গম্য নহেন, কোন
শব্দ দ্বারা ব্যপদেশ্য নহেন, তিনি অচিন্ত্য।
এক আজ্ঞ প্রত্যয়ই তাঁহার অঙ্গেত্তরের প্রতি
প্রমাণ হইয়াছে। তিনি সমুদায় সংসার
ধর্ম্মের অতীত; তিনি শাস্তি, মঙ্গলস্বরূপ এবং
অব্যতীয়।

সর্বাঙ্গেক্ষণ অস্তরতর যে এই পরমাঞ্চা,
ইনি পুত্র হইতে প্রিয়, বিস্ত হইতে প্রিয়,
আর আর তাৰ্বৎ বস্ত হইতে প্রিয়।

যে ব্যক্তি পরমাঞ্চা অপেক্ষা অন্যকে
প্রিয় কৱিয়া বলে, তাহাকে যে ত্রঙ্কোপাসক

ବଲେନ, ଯେ ତୋମାର ଯେ ପ୍ରିୟ, ସେ ବିନାଶ ପାଇବେ, ତୀହାର ଏଥରକାର କୁଳବାର ଅଧିକାର ଆଛେ; ବାନ୍ଧୁବିକଓ ତିନି ଯାହା ବଲେନ ତାହାଇ ହୁଯ ।

ପରମାତ୍ମାକେଇ ପ୍ରିୟ କୃପେ ଉପାସନା କରିବେକ । ଯିନି ପରମାତ୍ମାକେ ପ୍ରିୟକୃପେ ଉପାସନା କରେନ, ତୀହାର ପ୍ରିୟ କଥନ ଓ ମରଣ ଶୀଳ ହୁଯ ନା ।

ପରମାତ୍ମାର ଦର୍ଶନ, ଶ୍ରବଣ, ମନନ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ୍ୟାସନ କରିବେକ ।

କେଇ ଯେ ଏହି ପରମାତ୍ମା, ଇନି ସକଳ ଭୂ-
ତେର ଅଧିପତି ଏବଂ ସର୍ବଭୂତେର ରାଜୀ ।

ଯେତେ ରୁଧିଚକ୍ରର ନାଭିଦେଶ ଓ ରେଣ୍ଡି-
ଦେଶେ ଅର ସମୁଦ୍ର ସମର୍ପିତ ଥାକେ, କେଇକପ
ଏହି ପରମାତ୍ମାତେ ସକଳ ଭୂତ ଓ ସକଳ ଦେବତା*,
ସକଳ ଲୋକ, ସକଳ ପ୍ରାଣ, ଏହି ସମୁଦ୍ରାୟ ଜୀବ
ସମର୍ପିତ ହିଁଯା ରହିଯାଛେ ।

ଆମି ଅମକାର ପୂର୍ବକ ତୋମାରଦିଗେର

* ପୃଥିବୀ ଅପେକ୍ଷା ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲୋକବାସୀ ଜୀବ-
ଦିଗକେ ଦେବତା ଶବ୍ଦେ ବଲ୍ଲ ଯାଏ ।

ସ୍ତର କର୍ତ୍ତା ଚିରଟନ ପରତ୍ରକେର ସମାଧି କରି । ହେ ଅମାଦିଷୁ ପରମାତ୍ମା ! ତୁମ ସର୍ବତ୍ର ବ୍ୟାପ୍ତ ହିଁଯା ରହିଁଯାଛ, ତୋମା ହିଁଟେ ଏହି ସମୁଦାୟ ଭୂବନ ଉପର ହିଁଯାଛେ ।

ଏଥାନେ ଧାର୍କିଯାଇ ଆମରା ତୀହାକେ ଜୀବିଯାଇଁ ; ଯଦି ଆମରା ତୀହାକେ ନାଜାନିତେ ପାରିତାମ, ତବେ ମହା ବିମାଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହିଁତାମ । ସ୍ଥାନେ ଏହି ପରତ୍ରକେ ଜୀବନେ ତୀହାରା ଅମର ହରେନ, ତଣ୍ଡିମ ଆର ସକଳେଇ ଛାଖ ପାଯ ।

ଯିନି କାରଣେର କାରଣ ତିନି କୃପ ହୀନ ଓ ନିର୍ବାମ୍ୟ । ସ୍ଥାନେ ଏହି ପରତ୍ରକେ ଜୀବନେ ତୀହାରା ଅମର ହରେନ, ତଣ୍ଡିମ ଆର ସକଳେଇ ଛାଖ ପାଯ ।

ଯିନି ବିଶ୍ୱକାର୍ଯ୍ୟେର କାରଣ ମହାନ ପରତ୍ରକ ଏବଂ ଯିନି ସର୍ବଭୂତେର ଶରୀରେ ଗୁଡ଼ କୃପେ ପ୍ରିତି କରିତେହେନ ଆର ଯିନି ଏକାକୀ ବିଶ୍ୱ ମଂସାରକେ ପରିବେଷ୍ଟନ କରିଯା ରହିଁଯାହେନ, ସେଇ ଈଶ୍ୱରକେ ଜୀବିଲେ ଲୋକ ସକଳ ଅମର ହୁଯ ।

ତାହାର ବାରା ସକଳ ଇଞ୍ଜିନେର ଖଣ୍ଡ
ଅକାଶ ପାଇଁ, କିନ୍ତୁ ତିନି ସ୍ଵର୍ଗ ସକଳ ଇଞ୍ଜିନ୍ୟ
ବିବର୍ଜିତ । ତିନି ସକଳେର ପ୍ରଭୁ, ସକଳେର
ଈଶ୍ଵର, ସକଳେର ଆଶ୍ରାୟ ଓ ସକଳେର ମୁହଁ ।

ଏହି ମହାନ୍ ପୁରୁଷ ସକଳେର ପ୍ରଭୁ । ଏହି
ପରିଶ୍ରଦ୍ଧ ଜୀବ ସ୍ଵର୍ଗ ଅବିନାଶୀ ଈଶ୍ଵର
ମୁନିର୍ମଳ ଶାନ୍ତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଧର୍ମର ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ
ହେୟନ ।

ଦ୍ୱାଦ୍ଶମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଯିନି ଓଙ୍କାରେର ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ତିନି ବ୍ରଦ୍ଧ ।
ସକଳ ଦେବତାରା ଇହାର ପୂଜା ଆହରଣ କରି-
ଦେଇଛେ ।

ଜଗତେର ମଧ୍ୟହିତ ପୂଜନୀୟ ପରମାତ୍ମାକେ
ସମୁଦ୍ରାର ଦେବତାରା ନିଯନ୍ତ ଉପାସନା କରିଲେ-
ଦେଇଛେ ।

ଓଙ୍କାର ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ପରବ୍ରଦ୍ଧକେ ଧ୍ୟାନ
କର ଏବଂ ନିର୍ଧିଷ୍ଟେ ତୋମରା ଅଜ୍ଞାନ ତିମିର
ହଇଲେ ଉତ୍ସୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ । ଜ୍ଞାନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଓଙ୍କାର
ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ଦେଇ ଶାନ୍ତ, ଅଜଗର, ଅଭର, ଅଭର
ନିରାତିଶ୍ୟ ବ୍ରଦ୍ଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ।

ଦେଇ ଜଗତ ପ୍ରସବିତା ପରମ ଦେବତାର
ବରଣୀୟ ଜ୍ଞାନ ଓ ଶକ୍ତି ଧ୍ୟାନ କରି, ଯିନି
ଆମାରଦିଗକେ ବୁଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧି ସକଳ ପ୍ରେରଣ କରି-
ଦେଇଛେ ।

ବ୍ରଦ୍ଧ ଆମାକେ ପରିତ୍ୟାଗ କରେନ ନାହିଁ

ଆମି ଯେନ ତାହାକେ ପରିତ୍ୟାଗୀ ନା କରି ।
ତିନି ଆମା କର୍ତ୍ତ୍ତକ ସର୍ବଦା ଅପୀରିତ୍ୟକୁ ଥା-
କୁଳ ।

ତୋମାରଦେର ମୃତ୍ୟୁ ପୌଡ଼ା ନା ହୁଏକ, ଏଥେ-
ମୁଣ୍ଡ ଦେଇ ବେଦ୍ୟ ପୁରୁଷକେ ଜାନ ।

ଯେ ପ୍ରକାଶବାନ୍ ପୁରୁଷ ଅପିତ୍ତ, ଯିନି
ଜଲେତେ, ଯିନି ବିଶ୍ୱ ସଂସାରେ ଅବିଷ୍ଟ ହଇଯା
ଆଛେନ; ଯିନି ଓସିଥିଲେ ଯିନି ବନ୍ଦପତ୍ତିତିକେ
ହିତି କରିଲେହେନ; ଦେଇ ଦେବତାକେ ବାର
ବାର ନମକାର କରି ।

একাদশ অধ্যায়

যাঁহাতে শব্দ নাই, স্পর্শ নাই, রূপ নাই,
রস নাই, গন্ধ নাই; যাঁহার কোন ক্ষয় নাই;
যিনি অনাদি, অনন্ত, ও সকল প্রকার মহৎ
পদাৰ্থ হইতে অহং এবং নিষ্ঠা ও নির্ভি-
কার; তাঁহাকে জানিয়া জীব মৃত্যু মুখ
হইতে প্রমুক্ত হয়।

এই পরমাত্মা সর্বভূতেতে প্রচল্লিত রহি-
য়াছেন, এ প্রমুক্ত তিনি প্রকাশ পায়েন
ন। সূক্ষ্মদশী পঙ্গিতেরা এক নিষ্ঠ সূক্ষ্ম
বৃক্ষ দ্বারা তাঁহাকে দৃষ্টি করেন।

অনেক উত্তম বচন দ্বারা, বা মেধা দ্বারা
অথবা বজ্ঞাবণ দ্বারা তাঁহাকে জানা যায়
ন। যে সাধুক তাঁহাকে প্রার্থনা করে, সেই
তাঁহাকে পায়; পরমাত্মা একপ সাধকের
সন্ধিধানে আজ্ঞাস্বৰূপ প্রকাশ করেন।

হে জীব সকল ! উপ্তান কর, অজ্ঞান নিদ্রা
হইতে জাগ্রিত হও, এবং উৎকৃষ্ট আচার্যের

ନିକଟ ଯାଇଯା ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କର । ପଣ୍ଡିତେବୀ
ଜ୍ଞାନ ପଥକେ ଶାନ୍ତି ଫୁରଖାରେଇ ନ୍ୟାୟ ହୁଗମ
କରିଯା ବଲିଯାଛେ ।

ମେହି ଯେ ଏହି ବ୍ରକ୍ଷ, ଇହାର ଆର କୋନ
ପୂର୍ବ କାରଣ ନାହି, ଇନି ଅମୃତ ଓ ଅଭ୍ୟ ।
ଶାନ୍ତିଚିନ୍ତ ହଇଯା ଇହାର ଉପାସନା କରି-
ବେଳ ।

ଦ୍ୱାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଅନ୍ତିମ ପରମାଞ୍ଚା ବୃକ୍ଷର ନ୍ୟାୟ ସ୍ଵର୍ଗ
ରହିଯା ଆପନାର ସ୍ଵପ୍ନକାଶ ମହିମାତେ ସ୍ଥିତି
କରିତେଛେ । ସେଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଵର୍ଗପ ପରତ୍ରକ
ଦ୍ୱାରା । ଏହି ସମସ୍ତ ଜଗତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଯାଇଛେ ।

ହେ ପ୍ରିୟ ! ସେମନ ପଞ୍ଚି ସବଳ ତାହାର-
ଦିଗେର ବାସ ହାନ ବୃକ୍ଷରେ ସ୍ଥିତି କରେ, ଉତ୍ତରପ
ମୁଦ୍ରାଯ ପଦାର୍ଥ ପରମାଞ୍ଚାତେ ସ୍ଥିତି କରି-
ତେଛେ ।

ଏକ ଯେ ପରମେଶ୍ୱର, ତିନି ସର୍ବଭୂତେତେ
ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ଦ ଭାବେ ସ୍ଥିତି କରିତେଛେ, ତିନି ସର୍ବ-
ବ୍ୟାପୀ ଓ ସକଳେର ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ । ତିନି
ଭାବ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ତିନି ସର୍ବ ଭୂତେର
ଆଶ୍ରାୟ, ତିନି ସକଳେର ସାକ୍ଷୀ, ଜ୍ଞାନ ସ୍ଵର୍ଗ-
ପ, ଓ ସଙ୍ଗ ରହିତ ଏବଂ ସୃଷ୍ଟ ପଦାର୍ଥର ଯେ
ସମସ୍ତ ଗୁଣ ଆହେ, ତାହାର କିଛୁଇ ତାହାତେ
ନାହିଁ ।

ଶୁର୍ଯ୍ୟ ସେମନ ଉର୍କୁ, ଅଧ, ତିର୍ଯ୍ୟକ, ଶମୁଦାୟ ଦିକ୍ ପ୍ରକାଶ କରିଯା ପ୍ରକାଶ ପାରେନ, ଆଜି-ତୀଯ ଏକର୍ଷ୍ୟବାନ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରକାଶକ ଜଗତ କାରଣ ବରଣୀୟ ପରମେଶ୍ୱର ମେହି କୃପ ପ୍ରକାଶ ପାଇତେଛେ । ଏକାକୀ ତିନି ସର୍ବଭୂତେ ତାହାର ଦିଗେର ସ୍ଥିଯ ଭାବ ସକଳ ନିଯୋଜନ କରିତେଛେ ।

କି ଉର୍କୁଦେଶେ, କି ତିର୍ଯ୍ୟକ, କି ମଧ୍ୟଦେଶେ, କୋଥାଓ ତାହାକେ କେହ ଗ୍ରହଣ କରିତେ ପାରେ ନାହିଁ । ତାହାର ଅତିମା ନାହିଁ, ତାହାର ନାମ ମହନ୍ୟଶ ।

ତାହାର ଅକୃପ ଚକ୍ର ଗୋଚର ନହେ, ଶୁତ୍-ରୁାଂ କେହ ତାହାକେ ଚକ୍ର ଦ୍ୱାରା ଦେଖିତେ ପାଯି ନା । ତିନି ମନୋଗତ ସଂଶୟ ଲହିତ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା ଦୃଷ୍ଟ ହିଲେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଯେନ ; ଯାହାରା ଇହାକେ ଏହ ପ୍ରକାରେ ଜ୍ଞାନେନ, ତାହାର ଅମର ହେଯେନ ।

ଶୁନିବାର ଉପାର୍ଯ୍ୟ ଅଭାବେ ଅନେକେ ଯେ ପରତ୍ରକେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଯାନା, ଅନେକେ ଶ୍ରବଣ କରିବାଓ ଯାହାକେ ଜ୍ଞାନିତେ ପାରେ ନା, ତାହାର

জ্ঞান উপদেশ করিতে পারে এমত বক্ত।
অতি ছল্লভ, ও অত্যন্ত নিপুণ যে ব্যক্তি সেই
তাঁহাকে লাভ করিতে পারে। নিপুণ
কপে অনুশিষ্ট হইয়াছে, এমত জ্ঞাতা ও
ছল্লভ।

অঙ্গ বুদ্ধি লোক সকল বহিক্রিয়য়েতেই
আসক্ত হইয়া বিশ্বীর্ণ মৃত্যুর পাশে বক্ত
হয়; এই হেতু ধীর ব্যক্তি সকল নিত্য অ-
মৃত্যুকে জানিয়া সংসারের তাৎ অনিত্য
পদার্থের মধ্যে কিছুই প্রার্থনা করেন না।

যাহার ঘার। আমি অমর না হই, তা-
হাতে আমি কি করিব। হে জ্যোতিশ্চর্ময় !
অসৎ কর্ম হইতে আমাকে সৎ কর্মে লই-
য়া যাও, অক্রুকার হইতে আমাকে জ্যো-
তিতে লইয়া যাও এবং মৃত্যু হইতে আমা-
কে অমৃতজ্ঞ লইয়া যাও ; আমার নিকট
প্রকাশিত হও, হে রুদ্র ! তোমার যে প্র-
সন্ন মুখ তাহার ঘার। আমাকে সর্বদা রক্ষা
কর ।

ବ୍ରତ୍ୟୋଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ସତ୍ୟରୁହି ଜୟ ହୟ, ମିଥ୍ୟାର ଜୟ ହେ
ନା । ସତ୍ୟ କଥନ ଦ୍ଵାରା, ମନେର ଏକାଂଶକ
ଦ୍ଵାରା, ସମ୍ୟକ୍ ଜୀବନ ଦ୍ଵାରା ଏହି ପରମାଞ୍ଚକେ
ଆଗ୍ରହ ହେଉଯା ଯାଇ । ଝୟ ସକଳ ଏହି ସମ୍ପଦ
ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ଵାରା ତୃପ୍ତ ଚିତ୍ତ ହଇଯା ସତ୍ୟରୁ
ପରମ ଆଶ୍ରାୟ ସ୍ଵକପ ପରାତ୍ମକେ ଆଗ୍ରହ ହ-
ଦେଇ ।

ପ୍ରକାଶବାନ୍, ନିରବଯବ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଵକପ, ସକ-
ଲେର ବାହିରେ ଓ ଆଛେନ ଏବଂ ସକଲେର ଅନ୍ତ-
ରେ ଓ ଆଛେନ ଏବଂ ଜୀବାରହିତ, ତୀହାର ଆଖିତ
ନାହିଁ ଏବଂ ମନ୍ଦ ନାହିଁ; ଯତ୍କଶୀଳ ନିଷ୍ପାପ
ଜୀବି ସକଳ ଯାହାକେ ଦୃଢ଼ି କରେନ ।

ଯିନି ଦେବତାଦିଗେର ଅଧିପତି, ଯାହା-
ତେ ଲୋକ ସକଳ ଆଶ୍ରାୟ ହଇଯା ରହିଯାଛେ,
ଯିନି ଏହି ଦ୍ଵିପଦ ଓ ଚତୁରପଦ ତାବଂ ଜନ୍ମଦି-
ଗକେ ଶାନ୍ତନେ ରାଥେନ, ତିନି ଏହି ଜୀବାରହିତ
ମହାନ୍ ଆଜ୍ଞା ।

ଏই ପରମାଞ୍ଚାକେ କେହ ଦର୍ଶନ କରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତିନି ସକଳଇ ଦର୍ଶନ କରେନ; କେହ ତାଙ୍କାକେ ଶ୍ରଦ୍ଧି ଗୋଚର କରେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତିନି ସକଳଇ ଶ୍ରବণ କରେନ; କେହ ତାଙ୍କାକେ ଅନନ୍ତ କରିତେ ସମର୍ଥ ହୁଯ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତିନି ସକଳଇ ଅନନ୍ତ କରେନ; କେହ ତାଙ୍କାକେ ଜୀବିତ ହୁଯ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତିନି ସକଳଇ ଜୀବନେ ।

ଇହା ନହେ, ଇହା ନହେ, ଏହି ପ୍ରକାର ମେହି ଏହି ପରମାଞ୍ଚାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ; ତିନି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଓ ମନେର ଗ୍ରାହ ନହେନ, ମୁତ୍ତରାଂ କେହ ତାଙ୍କାକେ ଗ୍ରହଣ କରିତେ ପାରେ ନା ।

ମେହି ଏହି ପରମାଞ୍ଚା ସକଳେର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ସକଳେର ଅଧିଗତି; ତିନି ଏହି ଜଗତେ ଯେ କିଛି ପଦାର୍ଥ ଆଛେ, ସମୁଦ୍ରାଯେରଇ ଖାସର କରେନ ।

ଶରୀରେର ପରମ ଉତ୍କଳ ସ୍ଥାନେ ବୁଦ୍ଧି ମଧ୍ୟେ ଛଇ ଜନ* ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହଇଯା ରହିଯାଛେ; ତଥିଦେ ଏକ ଜନ ଅନୁତ କର୍ମ ଫଳ ଭୋଗ କରେନ, ଆର

* ପରମାଞ୍ଚା ଆର ଜୀବାଞ୍ଚା ।

† ଜୀବାଞ୍ଚା ।

ଏକ ଜନ* ମେଇ ଫଳ ପ୍ରଦାନ କରେନ । ବ୍ରାହ୍ମ-
ବିଷ ବ୍ୟକ୍ତି ସକଳ ତାହାର ଦିଗକେ ଛାଯା ଓ
ଆତପେର ନ୍ୟାୟ ପରମ୍ପରା ଭିନ୍ନ କରିଯା ବଲେନ,
ଆର ପଦ୍ମାପ୍ରି ଓ ତ୍ରିଗାଚିକେତ କର୍ମବ୍ରାତ
ଏହି ପ୍ରକାର କହିଯା ଥାକେନ ।

* ପରମାତ୍ମା ।

চতুর্দশ অধ্যায়

যিনি মহান्, তিনি সুখস্বকপ ; কুস্তপ-
দার্থে সুখ নাই। মহান् পদার্থই সুখস্ব-
কপ ; অতএব তাহাকেই জানিতে ইচ্ছা
করিবেক।

শিষ্য জিজ্ঞাসা করিলেন, হে ভগবন !
তিনি কোথায় প্রতিষ্ঠিত আছেন ? আচার্য
উত্তর করিলেন, তিনি আপনার মহিমাতেই
প্রতিষ্ঠিত আছেন।

তিনি অধোতে, তিনি উর্জ্জেতে, তিনি
পশ্চাতে, তিনি সম্মুখে, তিনি দক্ষিণে, তিনি
উত্তরে। তিনি ভূত ভবিষ্যতের নিয়ন্তা ;
তিনি অস্য আছেন, পরেও থাকিবেন।

যিনি এক এবং বণ্হীন এবং যিনি প্র-
জাদিগের প্রয়োজন জানিয়া বহু একার
শক্তিযোগে বিবিধ কাম্য বস্তু বিধান করি-
তেছেন, সমুদায় ত্রক্ষাণ আদ্যস্ত মধ্যে
ইঁহাতে দ্বাপ্ত হইয়া রহিয়াছে, তিনি দীপ্য-
মান পরমেশ্বর। তিনি আমার দিগকে শুভ
বৃক্ষ প্রদান করুন।

ତିନି ସଂସାର କାଳ ଏବଂ ସ୍ଥାକାର ବନ୍ଦ
ମୁଦ୍ଦାୟ ହିତେ ଶ୍ରୋଷ ଏବଂ ମୁତ୍ତରାଂ ଡିଲ,
ଦୀନା କର୍ତ୍ତ୍ତକ ଏହି ପ୍ରେପଣ ସଂସାର ପରିବର୍ତ୍ତି
ହିତେହେ । ତିନି ଧର୍ମର ଆକର, ପାପେର
ଶାସ୍ତ୍ର, ଉତ୍ସର୍ଗର ଦ୍ୱାମୀ; ସେହି ସକଳେର ଆ-
ଭ୍ୟାସ, ଅନୁତ୍ୱବିଦ୍ୟର ଆଶ୍ରାୟକେ—ସେହି ମହିଳ
ସର୍ବପ ବିଦ୍ୟର ଏକ ମାତ୍ର ପରିବେଚ୍ଛିତାକେ ଜ୍ଞା-
ନିଯା ଜୀବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶାନ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଯା ।

ତିନି ବିଶ୍ୱକର୍ତ୍ତା, ବିଶ୍ୱବେତ୍ତା, ସକଳ ଆ-
ତ୍ମାର କାରଣ ଏବଂ ପ୍ରଜ୍ଞାବାନ୍, କାଳେର କର୍ତ୍ତା,
ଶୁଣବାନ୍ ଓ ସର୍ବଜ୍ଞ । ତିନି ଜଡ଼ କି ଜୀବ
ତାବତେର ପ୍ରତିପାଳକ, ସର୍ବ ଶୁଣେର ମହେଶ୍ୱର,
ଏବଂ ସଂସାରେର ଶ୍ରିତି ବନ୍ଦ ଓ ମୋକ୍ଷେର
ହେତୁ ।

ତିନି ଚୈତନ୍ୟମୟ, ମର୍ଗଧର୍ମରହିତ, ଏବଂ
ସର୍ବଦ୍ୱାମୀ କାପେ ସମ୍ୟକ ଶ୍ରିତି କଲିତେହେନ;
ତିନି ପ୍ରଜ୍ଞାବାନ୍, ସର୍ବଜ୍ଞଗାମୀ ଏବଂ ଏହି ଜଗା-
ତେର ପ୍ରତିପାଳକ । ଯିନି ଏହି ଜଗାଙ୍କେ ନିଷ୍ଠ
ନିଯମେ ରାଖିଯାଇଛେ, ତଦ୍ୟତୀତ ବିଶ୍ୱ ଶାସ-
ନ୍ମେର ଆର ଅନ୍ୟ ହେତୁ ନାହିଁ । ଆମି ମୁସ୍ତକ

ହଇଯା ମେହି ଆଜ୍ଞାବୁଦ୍ଧି ଏକାଶକ ପରମେଷ୍ଠ-
ରେଇ ଶରଣାପିତ୍ର ହିଁ ।

ମେହି ଏହି ବ୍ରଦ୍ଧର ନାମ ମତ୍ୟ । ତିନି ନିର-
ବୟବ, ନିକ୍ଷିଯ ଓ ଶାନ୍ତ; ତିନି ଅନିନ୍ଦନୀୟ,
ନିର୍ଜିପ୍ତ ଓ ମୁକ୍ତିର ପରମ ମେତ୍ତ; ଏବଂ ଦଙ୍ଗଦାର
ନିଃସ୍ମୃତ ଅଧିର ନ୍ୟାୟ ଦୀପ୍ୟମାନ ।

ତିନି ଏହି ଲୋକ ଭଙ୍ଗ ନିବାରଣାର୍ଥେ ମେତ୍ତ
ସ୍ଵର୍ଗପ ହଇଯା ସମୁଦ୍ରାଯ ଧାରଣ କରିତେଛେନ,
ଏହି ମେତ୍ତ ସ୍ଵର୍ଗ ପରବ୍ରାହ୍ମ ଅହୋରାତ୍ରେର ପରି-
ଚେଦ୍ୟ ନହେନ ଏବଂ ଜରା ମୃତ୍ୟ ଶୋକ ଓ ତ୍ବା-
ହାକେ ଅଧିକାର କରିତେ ପାରେ ନା ।

ଯେ ପରମାତ୍ମା ପାପଶୂନ୍ୟ ଏବଂ ଅଜଗ୍ର
ଅଭିର ଅଶୋକ ଓ କୁଂପିପାଦୀ ବର୍ଜିତ, ଏବଂ
ମତ୍ୟକାମ ଓ ମତ୍ୟସଙ୍କଳ୍ପ, ତ୍ବାହାକେ ଅଦ୍ୟେଷ୍ଵର
କରିବେ ଏବଂ ତ୍ବାହାକେଇ ବିଶେଷ କୃପେ ଜାନି-
ତେ ଇଚ୍ଛା କୁରିବେ; ଯିନି ପରମାତ୍ମାକେ ଅଦ୍ୟେଷ୍ଵର
କରିଯା ଜାନିତେ ପାରେନ, ତ୍ବାହାର ସକଳ
ଲୋକ ପ୍ରାଣି ହୁଏ ଏବଂ ସକଳ କାମନା ସିଦ୍ଧ
ହୁଏ ।

ବ୍ରଦ୍ଧର ନାମ ଆକାଶ; ତିନି ନାମ କୃପେର

ନିର୍ବାହ କର୍ତ୍ତା, ଏବଂ ମେହି ନାମକପ ଯାହା
ହଇତେ ଭିନ୍ନ, ତିନି ବ୍ରକ୍ଷ, ତିନି ଅମୃତ ।

ତିନି ସାକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା କି ମନେର ଦ୍ୱାରା କି
ଚକ୍ର ଦ୍ୱାରା କାହାରୁ ଓ କର୍ତ୍ତ୍ତକ କନ୍ଦାପି ପ୍ରାଣ
ହେବେନ ନା । ସେ ସାକ୍ଷ ସଙ୍ଗେ ସେ ତିନି ଆ-
ଛେନ, ତଣ୍ଡିନ ଅନ୍ୟ ସାକ୍ଷିର ଦ୍ୱାରା ତିନି କି
ଏକାରେ ଉପଲକ୍ଷ ହଇବେନ ।

ସିନି ସଥିନ ଏକାଶବାନ୍ ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟତେର
ନିଯନ୍ତ୍ରା ପରମାତ୍ମାକେ ସାକ୍ଷକାଂ ଦେଖେନ, ତିନି
ତଥିନ ଆର ଆପନାକେ ତାହା ହଇତେ ଗୋପନ
ବ୍ରାଦିତେ ଈଜ୍ଞା କରେନ ନା ।

ପଞ୍ଚଦଶ ଅର୍ଥାୟ

ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଛକ୍ରମ୍ଭ ହିତେ ବିରତ ହୁଯନାଇ,
ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଚାପଳ୍ୟ ହିତେ ଶାନ୍ତ ହୁଯ ନାଇ,
ଯାହାର ଚିନ୍ତ ସମାହିତ ହୁଯ ନାଇ ଏବଂ କର୍ମ
ଫଳ କାମନା ଅଯୁକ୍ତ ଯାହାର ମନ ଶାନ୍ତ ହୁଯ
ନାଇ, ସେ ବ୍ୟକ୍ତି କେବଳ ଜୀବ ମାତ୍ର ଧାରା ପର-
ମାଞ୍ଚାକେ ପ୍ରାଣ ହୁଯନା ।

ଶ୍ରେୟ ଓ ପ୍ରେୟ ମନୁଷ୍ୟକେ ପ୍ରାଣ ହୁଯ; ସୀରୁ
ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ୟକ୍ ବିବେଚନା କରିଯା ଏହି ଛାଇକେ
ପୃଥକ୍ କରେନ । ଇହାର ମଧ୍ୟେ ଯିନି ଶ୍ରେୟକେ
ଅହଣ କରେନ, ତାହାର ମନ୍ଦଳ ହୁଯ; ଆର ଯିନି
ପ୍ରେୟକେ ଅହଣ କରେନ, ତିନି ପରମାର୍ଥ ହିତେ
ଭଣ୍ଟ ହେବେ ।

ମନୁଷ୍ୟ ସେମନ କର୍ମ କରେନ ଆର ସେମନ
ଆଚରଣ କରେନ, ତାହାର ସେଇକ୍ରପ ଗତି ହୁଯ;
ଯିନି ସାଧୁ କର୍ମ କରେନ ତିନି ସାଧୁ ହେବେ, ଆର
ଯିନି ପାପ କର୍ମ କରେନ ତିନି ପାପୀ ହେବେ;

ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ କଲେ ଆଜ୍ଞା ପବିତ୍ର ହୟ ଆର ପାପ
କର୍ମ କଲେ ଆଜ୍ଞା ପାପମୟ ହୟ ।

ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅବିବେକୀ ଓ ଯାହାର ମନ
ଅବଶୀଳ୍ମୂଳ, ତାହାର ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସକଳ ସାରଥିର
ଛଷ୍ଟ ଅଶ୍ୱେର ନ୍ୟାୟ ବଶେ ଥାକେ ନା ।

ଯିନି ଜ୍ଞାନବାନ ଏବଂ ଅବଶ୍ଚିତ୍ତ, ତାହାର
ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସକଳ ସାରଥିର ବଶୀଳୁତ ଅଶ୍ୱେର ନ୍ୟାୟ
ବଶେ ଥାକେ ।

ଯିନି ଅଜ୍ଞ ଓ ଅବଶ୍ଚିତ୍ତ ଏବଂ ସର୍ବଦା ଅ-
ଶୁଚି, ତିନି ସେଇ ବ୍ରାହ୍ମପଦ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଁଲେ ନା,
କିନ୍ତୁ ସଂସାର ଗତିକେଇ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଁଲେ ।

ଯିନି ଜ୍ଞାନବାନ, ସ୍ଵବଶ ଓ ସର୍ବଦା ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତ,
ତିନି ସେଇ ବ୍ରାହ୍ମପଦ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଁଲେ, ଯେ ପଦ
ପ୍ରାପ୍ତ ହାଇଲେ ପୁନର୍ଭାର ଆର ଜନ୍ମ ହୟ ନା ।

ବିଜ୍ଞାନ ସାରଥି ଓ ମନ କପ ରଙ୍ଗ
ସାହାର ବଶୀଳୁତ, ତିନି ସଂସାର ପାର ସର୍ବ-
ବ୍ୟାପି ପରାତ୍ରକ୍ଷେତ୍ର ଧରମ ହାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଁଲେ ।

ଛର୍ମୁଦ୍ଧି ଅଜ୍ଞାନି ବ୍ୟକ୍ତିରୀ ସେଇ ସମୁଦ୍ରାଯ
ଲୋକ ପ୍ରାପ୍ତ ହୟ, ଯେ ସକଳ ଲୋକ ଅନନ୍ଦଶୂନ୍ୟ
ଏବଂ ନିବିଡ଼ ଅନ୍ଧକାରେ ଆହୃତ ।

ବୋଡ଼ଶ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ

ବ୍ରଦ୍ଧବିଂ ସ୍ୟାତି ଶାନ୍ତ ଦାସ୍ତ ନିଷ୍ପାପ ଓ
ସହିଷ୍ଣୁ ଓ ଏକାଶ୍ଚିତ୍ତ ହଇଯା ଆପନାତେହି
ପରମାତ୍ମାକେ ଦୃଢ଼ି କରେନ ।

ପାପ ଇହାକେ ସ୍ପର୍ଶ କରିତେ ପାରେ
ନା, ଇନି ସମ୍ମଦୟ ପାପକେ ଅତିକ୍ରମ କରେନ ;
ପାପ ଇହାକେ ସନ୍ତାପ ଦିତେ ପାରେ ନା, ଇନି
ସମ୍ମଦୟ ପାପେର ସନ୍ତାପକ ହୁଯେନ । ତିନି
ନିଷ୍ପାପ, ନିର୍ମଳ-ଚିତ୍ତ ଓ ପରବ୍ରଙ୍ଗେର ସନ୍ତାପେ
ମିଶନ୍ଶର ହଇଯା ବ୍ରଦ୍ଧାପାସକ ହୁଯେନ ।

ତିନି ଆନନ୍ଦନୀର ପରବ୍ରଙ୍ଗକେ ଲାଭ କରି-
ଯା ଆନନ୍ଦିତ ହୁଯେନ ; ତିନି ଶୋକ ହଇତେ
ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଯେନ, ତିନି ପାପ ହଇତେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ
ହୁଯେନ, ଏବଂ ଜ୍ଞାନାତ୍ମି ସମ୍ମଦୟ ହଇତେ ବିମୁକ୍ତ
ହ ହଇଯା ଅମୃତ ହୁଯେନ ।

ସତ୍ୟ ହଇତେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହଇବେକ ନା, ଧର୍ମ
ହଇତେ ବିର୍କଳ ହଇବେକ ନା, ଶ୍ରୀ କର୍ମ ହଇତେ
ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହଇବେକ ନା ।

ସତ୍ୟକଥା କହ ; ଯେବ୍ୟାନ୍ତିମ ମିଥ୍ୟା କହେ, ସେ
ସମ୍ମଲେ ଶୁଣ ହୋ ।

ଧର୍ମାଚରଣ କର ; ଧର୍ମେର ପର ଆର ନାହି,
ଧର୍ମ ସକଳେରଇ ପକ୍ଷେ ମଧୁ ଅକ୍ରମ ।

ଶ୍ରଦ୍ଧାର ଶହିତ ଦାନ କରିବେକ, ଅଶ୍ରଦ୍ଧାର
ଶହିତ ଦାନ କରିବେକ ନା ।

ମାତାକେ ଦେବତୁଳ୍ୟ, ପିତାକେ ଦେବତୁଳ୍ୟ,
ଆଚାର୍ୟାକେ ଦେବତୁଳ୍ୟ ଜୀବ ।

ଯେ ସକଳ ଅନିନ୍ଦିତ କର୍ମ, ତାହାର ଅନୁ-
ଠାନ କରିବେକ; ନିନ୍ଦିତ କର୍ମେର ଅନୁଠାନ
କରିବେକ ନା ।

ଆମରା ଯେ ସକଳ ଶଦ୍ଵାଚାର କରିଯା ଥାକି,
ତମି ତଥ ସମୁଦ୍ରାଯେର ଅନୁଠାନ କର; ତନ୍ତ୍ରର
ଅଳ୍ୟ କର୍ମେର ଅନୁଠାନ କରିଓ ନା ।

ଯେ ବ୍ରକ୍ଷବିଂ ଏହି ସମଞ୍ଜ ଉପାୟ ଦ୍ଵାରା
ବ୍ରକ୍ଷ ପ୍ର୍ୟାଣିର ସତ୍ତ୍ଵ କରେନ, ତାହାର ଆଜ୍ଞା
ବ୍ରକ୍ଷକପ ନିକେତନେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହୋ ।

ହେ ଦିଦ୍ୟ-ଧାର-ବାସି ଅମୃତେର ପୁଞ୍ଜ ସକଳ,
ତୌମରା ଅବଶ କର ।

ଆମି ଏହି ତିରିଗ୍ରାତୀତ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ

ମହାନ୍ ପୁରୁଷକେ ଜାନିଯାଛି; ସାଧକ କେବଳ
ତୀହାକେଇ ଜାନିଯା ମୃତ୍ୟୁକେ ଅତିକ୍ରମ କରେ,
ତତ୍କର୍ମ ମୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତିର ଆର ଅନ୍ୟ ପଥ ନାହିଁ ।

ଆପନାତେଇ ନିତ୍ୟ ସ୍ଥିତି କରିତେହେଲ
ସେ ପରମାଞ୍ଚା, ତିନିଇ ଜାନିବାର ଯୋଗ୍ୟ;
ତୀହାର ପର ଜାନିବାର ଯୋଗ୍ୟ ଆର କୋଣ
ପଦାର୍ଥ ନାହିଁ ।

କୃତ୍ସମ୍ମଦ୍ଦିନ, ଆସନ୍ତିଛିନ, ପ୍ରଶାନ୍ତଚିନ୍ତି କ୍ଷଵି
ସକଳ ହେବାକେ ସମ୍ୟକ୍ ପ୍ରାପ୍ତ ହଇଯା ଜୀବ
ଧାରା ତୃପ୍ତ ହରେନ; ସେଇ ସକଳ ସମାହିତଚିନ୍ତି
ଧୀର ବ୍ୟକ୍ତି ଶର୍ଵବ୍ୟାପୀ ପରମାଞ୍ଚାକେ ଶର୍ଵଜ
ପ୍ରାପ୍ତ ହଇଯା ସକଳେତେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହରେନ ।

ହେ ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ ! ଜୀବ, ସମୁଦୟ ଇତ୍ତିର,
ସମ୍ପଦ ପ୍ରାପ, ଓ ଭୂତ ସକଳ ଯାହାତେ ସ୍ଥିତି
କରେ, ସେଇ ଅବିନାଶୀ ପରମାଞ୍ଚାକେ ସେ ବ୍ୟକ୍ତି
ଜାନିତେ ପାରେନ, ତିନି ଶର୍ଵଜ ହରେନ ଏବଂ
ସକଳେତେ ପ୍ରବେଶ କରେନ ।

ସେ ଏହି ଆକାଶେ ଜୀବମୟ ଅମୃତମୟ
ପୁରୁଷ, ଯିନି ସମୁଦୟ ଅନୁଭବ କରିତେହେଲ,
ସାଧକ କେବଳ ତୀହାକେଇ ଜାନିଯା ମୃତ୍ୟୁକେ

ଅତିକ୍ରମ କରେ, ତନ୍ତ୍ରମ ମୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତିର ଆର
ଅନ୍ୟ ପଥ ନାହିଁ ।

ଏହି ଆଦେଶ, ଏହି ଉପାଦେଶ, ଏହି ଶାଙ୍କ,
ଏହି ପ୍ରକାରେ ତାହାର ଉପାସନା କରିବେକ, ଏହି
ପ୍ରକାରେ ତାହାର ଉପାସନା କରିବେକ ।

ଅଧିକ ଗୁଣ ସମାପ୍ତ ।

‘ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡ

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ

ଆଚାର୍ୟ ଶିଷ୍ୟକେ ଧର୍ମୋପଦେଶ କରି-
ତେବେନ ।

ଗୃହସ୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ରଜନିଷ୍ଠ ଓ ତୁତ୍ୱଜ୍ଞାନ ପରା-
ଯଣ ହଇବେନ ; ସେ କୋନ କର୍ମ କରୁଳ, ତାହା
ପରବ୍ରଜ୍ଞେତେ ସମର୍ପଣ କରିବେନ ।

ଗୃହୀ ବ୍ୟକ୍ତି ପିତା ମାତାକେ ସାକ୍ଷାଂ
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦେବତା ସ୍ଵର୍ଗ ଜାନିଯା ସର୍ବପ୍ରସତ୍ତ୍ଵେ
ସର୍ବଦା ତାହାରଦେର ସେବା କରିବେନ ।

କୁଳପାତ୍ରଙ୍କ ମୃଦୁଭୂତ ପିତା ମାତାକେ
ମୃଦୁବାକ୍ୟ କହିବେକ, ସର୍ବଦା ତାହାରଦେର ପ୍ରିୟ
କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେକ ଏବଂ ଆଜ୍ଞାବହ ଧ୍ୟାକି-
ବେକ ।

সକଳ ଗୁରୁର ମଧ୍ୟେ ମାତ୍ରା ପରମ ଗୁରୁ
ହେଁନ । ମାତ୍ରା ପୃଥିବୀ ଅପେକ୍ଷା ଓ ଗୁରୁ,
ଆର ପିତା ଆକାଶ ଅପେକ୍ଷା ଓ ଉଚ୍ଛତର ।

ସମ୍ମାନ ହଇଲେ ପିତା ମାତ୍ରା ଯେବୁଗ କ୍ଲେଶ
ସଜ୍ଜ କରେନ, ଶତବର୍ଷମରେ ଓ ତାହାର ପରିଶୋଧ
କରିବେ କେହ ଶକ୍ତ ହେଁନା ।

ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାତା ପିତୃ କୁଳ୍ୟ, ଭାର୍ଯ୍ୟା ଓ ପୁଞ୍ଜ
ଶ୍ରୀଯ ଶରୀରେର ନ୍ୟାୟ, ଦାସବର୍ଗ ଆପନାର
ଛାଯା ସ୍ଵକପ, ଆର ଦୁହିତା ଅତିକୁପାପାତ୍ରୀ;
ଏହି ହେତୁ ଏ ସକଳେର ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ସ୍ଯଜ୍ଞ ହଇ-
ଲେ ଓ ସମ୍ମତ ନା ହେଁଯା ସର୍ବଦା ସହିଷ୍ଣୁତା ଅବ-
ଲମ୍ବନ କରିବେକ ।

ପରେର ଅତ୍ୟକ୍ରିୟ ସକଳ ସଜ୍ଜ କରିବେକ,
କାହାକେବେ ଅପନାର କରିବେକ ନା; ଏହି
ମାନ୍ୟ ଦେହ ଧାରଣ କରିଯା କାହାର ଓ ସହିତ
ଶକ୍ତତା କରିବେକ ନା ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ପୁରୁଷ ସାବଂ ଶ୍ରୀ ଗ୍ରହଣ କରେନ, ତାବଂ
ତିନି ଅର୍କେକ ଥାବେନ । ଯେ ଗୃହ ବାଲକ ଦ୍ୱାରା
ପରିଵୃତ ନା ହୟ, ସେ ଗୃହ ଶ୍ରାଶାନ ସମାନ ।

ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତିର ଉତ୍ତପତ୍ତିର ନିମିତ୍ତେ ଶ୍ରୀ ସକଳ
ବଜ୍ର କଳ୍ୟାଣପାତ୍ରୀ ଏବଂ ଆଦରଣୀୟା; ଇହା-
ରା ଗୃହ ଉତ୍ସତ୍ତ୍ଵ କରେନ । ଶ୍ରୀରା ଗୃହେର ଶ୍ରୀ
ଶର୍କପା, ଶ୍ରୀତେ ଆର ଶ୍ରୀତେ କିଛୁଇ ବିଶେଷ
ନାହିଁ ।

ପୁରୁଷ ମର୍ବାବରବ ସଞ୍ଚୂର୍ଣ୍ଣା ଏବଂ ଶୁଶ୍ରୀଲା
ଶ୍ରୀର ମହିତ ବିବାହ କରିବେକ । ଯେ କଳ୍ୟା
ମୂଲ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କ୍ରୀତ ହୟ, ସେ ବିଧି ସମ୍ମତ ପତ୍ରୀ
ନହେ ।

ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷେ ମରଗାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରମ୍ପର
କାହାରେ ପ୍ରତି କେହ ବ୍ୟାଭିଚାର କରିବେକନା;
ମଂକ୍ଷେପେଣ୍ଠେ ତାହାରଦେର ଏହି ପରମ ଧର୍ମ
ଜାନିବେ ।

ସ୍ଵାମୀ ଓ ଭାର୍ଯ୍ୟା ପରମାର୍ଥବ୍ୟୁକ୍ତ ହଇଯା
ଯାହାତେ କେହ କାହାର ପ୍ରତି ବ୍ୟକ୍ତିଚାର ନା
କରେନ, ଏମତ ସତ୍ତ୍ଵ ତୋହାରା ସର୍ବଦା କରିବେନ ।

ଯେ ପରିବାରେ ସ୍ଵାମୀ ଭାର୍ଯ୍ୟାର ପ୍ରତି, ଏବଂ
ଭାର୍ଯ୍ୟା ସ୍ଵାମୀର ପ୍ରତି ନିତ୍ୟ ସନ୍ତୃଷ୍ଟ, ସେ ପରି-
ବାରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ କଲ୍ୟାଣ ।

ମେହି ଭାର୍ଯ୍ୟା ଯେ ପତିଅଳ୍ପାଣ୍ଗ, ମେହି ଭାର୍ଯ୍ୟା
ଯେ ସନ୍ତାନବତ୍ତୀ, ଏବଂ ମେହି ଭାର୍ଯ୍ୟା ଯାହାର ମନ
ଏବଂ ବାକ୍ୟ ଓ କର୍ମ ଶୁଦ୍ଧ, ଆର ଯିନି ପତିର
ଆଜ୍ଞାନୁସାରିଣୀ ।

ଛାଯାର ନ୍ୟାୟ ତିନି ସ୍ଵାମୀର ଅନୁଗତା ଓ
ସଥୀର ନ୍ୟାୟ ତୋହାର ହିତକର୍ମ ସାଧିକା ହଇ-
ବେନ ଏବଂ ସ୍ଵର୍ଗା ଥାକିବେନ, ଏବଂ ସର୍ବଦା ପ୍ର-
କ୍ରମ ଥାକିଯା ଗୃହ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମୁଦ୍ରକ ହଇ-
ବେନ ।

କାହାର ଓ ସହିତ ତିନି ବିଦ୍ୟାଦ କରିବେନ
ନା, ଅନର୍ଥକ ବଳ ଭାବଣ କରିବେନ ନା, ଅପରି-
ମିଳ ବ୍ୟାଯ କରିବେନ ନା ଏବଂ ଧର୍ମ ଓ ଅର୍ଥ
ବିଷୟେ ବିରୋଧିନୀ ହଇବେନ ନା ।

ଯେ ଭାର୍ଯ୍ୟା ପତିର ପ୍ରିୟ ଓ ହିତ କାର୍ଯ୍ୟ

নিযুক্ত থাকেন এবং সদাচারী ও সংযতে
ছিয়া হয়েন, তিনি ইহ লোকে কীর্তি ও
পরলোকে অনুপম মুখ আপ্ত হয়েন।

ত্রীরা স্বামির বাক্য প্রতিপালন করি-
বেন, ইহা তাঁহারদের পরম ধর্ম। স্বামী
সদাচারশীলা পঙ্কীকে পরিত্যাগ করিলে
ধর্ম হইতে পতিত হয়েন।

ত্রীদিগকে অত্যন্ত ছঃসঙ্গ হইতেও
বিশিষ্ট কপে রক্ষা করিবেক, যেহেতু ত্রী
সুরক্ষিতা না হইলে পিতৃ কুল ও ভর্তৃ কুল
উভয় কুলেরই শোকের কারণ হয়েন।

বিশ্বস্ত ও আজ্ঞাবহ ব্যক্তিগণ কর্তৃক
গৃহ মধ্যে রূক্ষা থাকিলেও ত্রীরা অরক্ষিতা;
যাঁহারা আপনাকে আপনি রক্ষা করেন,
তাঁহারাই সুরক্ষিত।

জ্যেষ্ঠ ভাতার ভার্যা কনিষ্ঠ ভাতার
গুরু পঙ্কী স্বরূপ, আর কনিষ্ঠ ভাতার ভার্যা
জ্যেষ্ঠ ভাতার পুত্রবধূ স্বরূপ; ইহা সুনিরা
কহিয়াছেন।

তৃতীয় অধ্যায়

গৃহস্থ স্বীয় শ্রীকে প্রতিপালন করিবেক,
পুজুদিগকে বিদ্যাভ্যাস করাইবেক, এবং
স্বজন ও বকুবর্গকে রক্ষা করিবেক ; এই
সমাতল ধর্ম্ম । *

কল্যাকেও এইক্রমে পালন করিবেক ও
অতি যত্নের সহিত শিক্ষা দিবেক এবং ধর
যত্নের সহিত মুগ্ধিত পাত্রে সম্মুদ্ধান
করিবেক ।

যে শ্রী যাদুক গুণবিশিষ্ট ভূর্জার সহিত
বিধি পূর্ণক সংযুক্ত হয়, সে শ্রী তাদুক
গুণই প্রাপ্ত হয় ; যেমন নদীর জল স্বাচ্ছ
হইয়াও সমুদ্রের সহিত সংযুক্ত হইলে সব-
গান্ধুক হয় ।

কল্যা যত দিন পতি মর্যাদা ও পতি-
সেবা না জানে এবং ধর্ম্ম শাসন অজ্ঞাত
থাকে, তত দিন পিতা তাহার বিবাহ দি-
বেন না ।

৫৬

ত্রাঙ্কধর্ম

২ খণ্ড

জ্ঞানবান পিতা কল্যান নির্মিত কিঞ্চি-
আত্ম ও পণ্ড গ্রহণ করিবেন না, কারণ লোভা-
সংক্ষ হইয়া পণ্ড গ্রহণ করিলে সম্ভান বিক্রয়
করা হয়।

চতুর্থ অধ্যায়

সে কথন রূক্ষ হয় না, যাহার কেবল
শুক্র কেশ; কিন্তু মুখ হইয়াও যিনি বিদ্বান্,
তাহাকে দেবতারা রূক্ষ বলিয়া জানেন।

মৌন ধোকা প্রযুক্ত কেহ মুনি হয় না,
অরণ্য বাস প্রযুক্তও কেহ মুনি হয় না; কিন্তু
যিনি আপনার লক্ষণ জানেন, তিনিই শ্রেষ্ঠ
মুনি।

পূর্ণ ধন সম্পত্তি নাই বলিয়া আপনাকে
অবজ্ঞা করিবেক না। আমরণ ধন সম্প-
ত্তির চেষ্টা করিবেক; তাহা ছুঁড়ত মনে
করিবেক না।

যাহা কিছু পরাধীন তাহা ছুঁথের কারণ,
আত্মবশ সকলই সুখের কারণ; সংক্ষে-
পেতে সুখ ছঁথের এই লক্ষণ জানিবে।

আপনার এবং লোভাতিশাল প্রযুক্ত
পরের অর্থ লাশ করিবেক না; যে হেস্ত

আপনার ও পরের ধন নাশ করিলে আপনাকে ও পরাকে পীড়া দেওয়া হয়।

যৌবন কালেই ধর্মশৈল হইবেক, জীবন কখনই নিত্য নহে; কে জানে অদ্য কাহার মস্ত্যকাল উপস্থিত হইবে।

যিনি বুদ্ধিমান, সচরিত, মুশীল, প্রসম্ভন্ন, ও ব্রহ্মজ্ঞানী, তিনি ইহলোকে সমাদরে লাভ পূর্বক পরলোকে সন্তানি প্রাপ্ত হয়েন।

যাহার বাক্য ও মন সর্বদা সম্যক্কৃপে অগ্রমত্ত থাকে এবং যাহার তপস্যা, দান ও সত্য কখনের অনুষ্ঠান থাকে, তিনি পরম পদ প্রাপ্ত হয়েন।

যে এশান্তচিত্ত ব্যক্তি ধর্মকে নিত্য আশ্রয় করিয়া কার্য্যাপায়ে সদা তৎপর থাকেন, তিনি অধর্মের আলোচনা করেন না এবং পাপেতেও প্রবৃত্ত হয়েন না।

যে ব্যক্তি ধর্ম ও অর্থ পরিত্যাগ করিয়া ইন্দ্রিয় পর্যায় হয়, সে ত্রি, প্রাণ, ধন, দারা, প্রভৃতি হইতে অবিলম্বে পরিচ্ছিত হয়।

ଆଜ୍ଞା ଦ୍ୱାରୀ ଯେ ଆଜ୍ଞା ବଶୀଭୂତ ହଇଯାଛେ, ସେଇ ଆଜ୍ଞାଇ ଆଜ୍ଞାର ଧରୁ । ଆଜ୍ଞାଇ ନିୟତ ବର୍କୁ ଏବଂ ଆଜ୍ଞାଇ ନିୟତ ରିପୁ ।

ଡକ୍ଟର ମାନବ ଜୟ ପ୍ରାଣ ହଇଯା ଏବଂ ଇଞ୍ଜିନ୍ ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କରିଯା ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଜ୍ଞା ହିତ ନାହାନେ, ସେ ଆଜ୍ଞାଦାତୀ ହୁଯା ।

ଅଧିମ ବ୍ୟାସେ ସେଇ କର୍ମ କରିବେକ ଯଦ୍ବାରା ବୃକ୍ଷ କାଳେ ମୁଖେ ଧାକିବେ ପାରେ, ଆର ଯାବଜ୍ଜୀବନ ସେଇ କର୍ମ କରିବେକ ଯଦ୍ବାରା ପରଲୋକେ ମୁଖୀ ହଇବେ ପାରେ ।

ଅରଣ୍ୟକେ ଓ ଇଚ୍ଛା କରିବେକ ମା ଏବଂ ଜୀବନକେ ଓ ଇଚ୍ଛା କରିବେକ ନା; କାଳକେଇ ଅତୀକ୍ଷା କରିଯା ଧାକିବେକ; ଯେମନ କର୍ମଚାରୀ ଭୂତି ଲାଭେର କାଳକେ ଅତୀକ୍ଷା କରେ ।

পঞ্চম অধ্যায়

সুখাথী ব্যক্তি সন্তোষ অবলম্বন করিয়া
সংযত ধাকিবেক; যেহেতু সন্তোষই সুখের
মূল, এবং তদিপরীক্ষ অসন্তোষই ছাঁথের
মূল।

মুগ্ধেরাই অসন্তোষ পরায়ণ হয়, আর
পশ্চিমেরা সন্তোষ অবলম্বন করেন। বিষয়
তৃষ্ণার অস্ত নাই, সন্তোষই পরম সুখ।

অনুযায়ী পর্যায়ক্রমে সুখ ছাঁথ ভোগ
করেন। সুখ উপস্থিত হইলে তাহা সন্তোগ
করিবেক এবং ছাঁথ উপস্থিত হইলে তাহা
বহন করিবেক।

চিরকাল ছাঁথ ধাকে না এবং চিরকালও
সুখ লাভ হয় না। শরীর সুখ ও ছাঁথ উভ-
য়েরই আশ্রয়।

সুখই হউক কিম্ব। ছাঁথই হউক, প্রিয়ই
হউক বা অপ্রিয়ই হউক, যাহা ঘটিবে, অপ-
রাজিত চিংড়ি তাহার সেব। করিবেক।

ପ୍ରିୟ ଲାଭ ହଇଲେ ଅତିମାତ୍ର ଜୁଣ୍ଡ ହଇ-
ବେକ ନା, ଏବଂ ଅପ୍ରିୟ ଘଟନା ହଇଲେ ତ୍ରିୟ-
ମାଣ୍ଡ ହଇବେକ ନା । ଧରକଣ୍ଡ ହଇଲେ ମୁଢ
ହଇବେକ ନା, ଏବଂ ଧର୍ମକେ ପରିତ୍ୟାଗ କରି-
ବେକ ନା ।

ସନ୍ତୋପତେ କୃପ ଯାଇ, ସନ୍ତୋପତେ ବଳ
ଯାଇ, ସନ୍ତୋପତେ ଜୀବ ଯାଇ, ଏବଂ ସନ୍ତୋପତେ
ବ୍ୟାଧିକେ ଆସ୍ତ ହଯ ।

‘ষষ्ठ অধ্যায়

আপনার যশ ও পৌরুষ, আর গো-
পন রাখিবার নিমিত্তে যে কথা কথিত হয়,
এবং পরের উপকারের নিমিত্তে আপনার
দ্বারা যে কার্য্য কৃত হয়, তাহা ধর্মজ্ঞ ব্যক্তি
প্রকাশ করিবেন না।

ধীর ব্যক্তি সত্য, মৃচ্ছ, প্রিয় ও হিতকর
বাক্য বলিবেন, এবং আস্ত প্রশংসন ও পর-
নিদা পরিত্যাগ করিবেন।

সত্যই যাহার ভূত, এবং সর্বসা দীনে-
তে যাহার দয়া এবং কাম ক্লোধ যাহার
অধীন, তাহার দ্বারা তিনি লোক জিত হই-
যাচ্ছে।

যিনি পরম্পরাতে বিরক্ত, যিনি পরম্পরাবে
নিষ্পৃহ, যিনি দ্বন্দ্ব মাংসর্য বিহীন, তাহার
দ্বারা তিনি লোক জিত হইয়াছে।

যুক্তে যিনি ভৌত হয়েন না, সংগ্রামে

ଯିନି ପରାଜ୍ୟୁଥ ହେଲେ ନା, ଧର୍ମ ଯୁକ୍ତ ଯିନି
ମୃତଇ ବା ହେଲେ, ତାହାର ଦ୍ୱାରୀ ତିନ ଲୋକ
ଜିତ ହିଇଯାଛେ ।

ସତ୍ୟ କହିବେକ ଓ ପ୍ରିୟ କହିବେକ ; କିନ୍ତୁ
ଅପ୍ରିୟ ସତ୍ୟ କହିବେକ ନା, ଏବଂ ପ୍ରିୟ ମିଥ୍ୟା ଓ
କହିବେକ ନା । ହିହା ସମାତନ ଧର୍ମ ।

ଜଳ ଦ୍ୱାରା ଗାତ ଶୁଣି ହୟ, ସତ୍ୟ ଦ୍ୱାରା
ମନ୍ଦଃ ଶୁଣି ହୟ, ବିଦ୍ୟା ଓ ତପସ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ଆୟୁ
ଶୁଣି ହୟ, ଏବଂ ଜାନ ଦ୍ୱାରା ବୁଝି ଶୁଣି ହୟ ।

ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ପ୍ରକାର ହିଇଯା ଆପନାକେ
ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରେ ଜାନାଯ, ମେହି ଆୟୁଷାପହାରୀ
ଚୌର କର୍ତ୍ତୃକ କି ପାପ ନା କୃତ ହୟ ।

ସତ୍ୟେର ସମାନ ଆର ଧର୍ମ ନାହିଁ, ଏବଂ
ସତ୍ୟ ହିତେ ପ୍ରକୃତ ବନ୍ଧୁ ଓ ଆର କିନ୍ତୁ ନାହିଁ;
ହିହଲୋକେ ମିଥ୍ୟାର ପର ତୌତ୍ର ପଦାର୍ଥ ଓ ଆର
ନାହିଁ ।

କେହ ଦାନେର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିୟ ହୁଁ, କେହ ପ୍ରିୟ
ବାକ୍ୟେର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରିୟ ହୟ ; କିନ୍ତୁ ଅପ୍ରିୟ ହିତ
ବଚନେର ବନ୍ଧୁ ଏବଂ ଶ୍ରୋତା ଓ ଛର୍ଜନ୍ତୁ ।

সুপ্তম অধ্যায়

সাক্ষীও দর্শন ও আবণে সাক্ষিত্ব হয়।
সাক্ষী হইয়া সত্য বলিলে ধর্মার্থ হইতে
পরিভৃষ্ট হয় না।

যথা দৃষ্ট যথা শ্রীত সমুদ্দায়ই যথার্থ
বলিবে। সত্য কথন ঘারা সাক্ষী শুচি হয়
এবং ধর্ম রক্ষিত হয়।

যে সাক্ষির সচেতন আছে। যিন্হাঁ কহি-
য়াছি, এমত সন্দেহও করেন না; দেবতারা
এই লোকে তাহা হইতে আর কাহাকেও
শ্রেষ্ঠ বলিয়া জানেন না।

হে ভদ্র! আমি একাকী আছি, এই
যে ভূমি মনে করিতেছ, ইহা মনে করিবে
না; এই ‘পুণ্যপাপদশী’ সর্বজ্ঞ পুরুষ
তৌমার জন্ময়ে নিত্য শ্রিতি করিতেছেন।

অষ্টম অধ্যায়

যাহা আপনার কল্যাণ জানিবে, তা-
হাতে আপনাকে নিযুক্ত করিবেক । পা-
পাচারী ব্যক্তির প্রতি পাপাচার করিবেক
না, কিন্তু সর্বদা সাধুই থাকিবেক ।

সুখ ছাঁথেতে যিনি অবিচলিত থাকেন,
এবং সাধু সেবা করেন; সত্য ও সাধু কর্মের
অনুষ্ঠান দ্বারা ত্যাগ বৃক্ষ ধর্ম পথে দীর্ঘ
পায় ।

মৃচ ব্যক্তিদিগের সহবাসে সমৃহ মো-
হের উৎপত্তি হয়, এবং প্রতি দিন সাধু সং-
সর্গে নিশ্চিত ধর্মের উৎপত্তি হয় ।

যে ব্যক্তি মোহ হেন্ট হিতবাক্য গ্রহণ
না করে, সে দীর্ঘসূত্রী হইয়া পুরুষার্থ হইতে
ভুক্ত হয় এবং পশ্চাত সন্তাপে পতিত হয় ।

যে ব্যক্তি সাধুদিগের অভিপ্রায় অতি-
ক্রম করিয়া অসাধুদিগের মত অবলম্বন

କରେ, ତାହାର ମିତ୍ରେରୀ ତାହାକେ ଅଚିରାଣ
ବିପକ୍ଷୀୟ ଦେଖିରା ଶୋକ କରେନ ।

ଯିନି ଅବିବାଦୀ, କର୍ମକ୍ଷମ, କୃତଜ୍ଞ, ବୁଦ୍ଧି-
ମାନ୍ ଓ ସରଳ ହୁୟେଇ; ତିନି ଭୂମଣ୍ଡଲେ କୀର୍ତ୍ତି-
ଲାଭ କରେନ, ଏବଂ କୋନ ଅନ୍ତର୍ଥ ସାଧନ କର୍ମେ
ମୁକ୍ତ ହୁୟେନ ନା ।

କୃତଦ୍ୱୟର ସମ୍ମାନ ବା କୋଥାଯା, ସାନାହିଁ ବା
କୋଥାଯା, ମୁସମ୍ମାନ ବା କୋଥାଯା । କୃତଦ୍ୱୟ ବ୍ୟକ୍ତି
ଅନ୍ଧାର ପାତ ନହେ, କୃତଦ୍ୱୟର ନିଷ୍ଠତି ନାହିଁ ।

ନବମ ଅଧ୍ୟାଯ

ଯିନି ଭକ୍ଷ୍ୟ ପେଯ ଭର୍ଯ୍ୟ ବିଭାଗ କରିଯା
ଅନ୍ୟେର ସହିତ ପାନ ଭୋଜନ କରେନ, ଏବଂ
ଦାନଶୀଳ, ଭୋଗବାନ୍, ମୁଖବାନ୍ ଓ ଅହିଂସକ
ହେଁନ, ତିନି ପରମ ଆରୋଗ୍ୟ ସନ୍ତୋଗ
କରେନ।

ଦାତା ଆପନାର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅନୁସାରେ ଏବଂ
ପାତ୍ରେର ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁସାରେ ଦାନ କର୍ଯ୍ୟାର
ଅଳ୍ପ ବା ବଜ୍ଞ କଳ ଲୋକାଙ୍କରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ।

ହେ ତାତ ! ଭୂମିଗୁଲେ ଦାନ ଅପେକ୍ଷା
ଛକ୍ର କର୍ମ ଆର କିନ୍ତୁ ନାହିଁ ; ଯେହେତୁ ଅ-
ରେତେ ଲୋକେର ମହତ୍ୱ ତୃକ୍ଷା, ଏବଂ ସେଇ ଅର୍ଥ
ଅତି ଛୁଟେଥିଲେ ଲାଭ ହୁଏ ।

ଅଭ୍ୟାରୋପାର୍ଜିତ ଧନ ଦ୍ୱାରା ଯେ ଦାନ ଧର୍ମ
ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ, ତାହା ଦେଇ ଦାତାକେ ପାପ
ଜନିତ ମହନ୍ତର ହିତେ ପରିଚ୍ଛାଣ କରିତେ
ପାରେ ନା ।

ଯାହୋପାଞ୍ଜିତ ଧନ ଦ୍ଵାରା ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିବେକ । ଅଲ୍ୟାଯ ଆଚରଣ କରିଯା ଯେ ଜୀବିକା ଲାଭ କରେ, ସେ ସର୍ବ ଧର୍ମ ହିତେ ବହିକୃତ ହେବ ।

ସଥୀ ଶକ୍ତି ସତତ ଅନ୍ନ ଦାନ କରିବେକ, ତିତିଙ୍ଗ୍ଶା କରିବେକ, ଓ ନିତ୍ୟ ଧର୍ମାନୁତାନ କରିବେକ, ଏବଂ ସର୍ବଦୟ ସର୍ବ ପ୍ରାଣିତେ ସଥୋଚିତ ସମାଦର କରିବେକ ।

ରୋଗୀକେ ଶ୍ରୟାକ୍ରାନ୍ତକେ ଆସନ, ତୃଷ୍ଣା-ର୍ତ୍ତକେ ପାନୀୟ, ଏବଂ କୁଧିତକେ ଭୋଜ୍ୟ ସନ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରିବେକ ।

ଅନ୍ନଦାତା ସର୍ବ ସନ୍ତତେ ମୁତ୍ତୁଷ୍ଟ ହିଇୟା ମୁଖ ଲାଭ କରେନ । ଭୂମି ଦାରେର ପର ଆର ନାହିଁ; ବିଦ୍ୟା ଦାନ ତଦପେକ୍ଷା ଓ ଉତ୍କଳ୍ପଟ ।

ଦୌନ ଅଞ୍ଚ ପ୍ରଭୃତି କୁପା ପାତ୍ରଦିଗୁକେ ଗ୍ରୂଧ, ଶଥ୍ୟ, ଆହାର, ଭକ୍ତିଶୀଳ କ୍ଲେହ ଭ୍ରବ୍ୟ, ଓ ସ୍ଥାନ, ଏହି ସର୍ବଜ ଦାନ ଏବଂ ଅଲ୍ୟ ଅଲ୍ୟ ଦାନ ଓ ଦିବେକ ।

ସେ ଦାନକ୍ରମ ବ୍ୟକ୍ତି ହୁଏଜୀବୀ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷ କ୍ରଜନକେ ଅବହେଲା କରିଯା ପରଜନକେ ଦାନ

କରେ, ତାହାର ସେ ଦାନ କିମ୍ବା ଧର୍ମର ପ୍ରତି-
କପ ମାତ୍ର, ବାନ୍ଧବ ସେ ଧର୍ମ ନକେ; ତାହା ଆ-
ପାଞ୍ଚତ ମଧୁ ସମାନ ସୁଶ୍ଵାଚ୍ ହୟ ବଟେ, କିନ୍ତୁ
ପରିଣାମେ ତାହାର ଗରୁଳ ସମାନ ଆସ୍ତାନ
ହୟ।

দশম অধ্যায়

জান আর। মানসিক দ্রুতি এবং উষ্ণতা
আর। শারীরিক দ্রুতি হনন করিবেক। দ্রুত-
বৃক্ষ ব্যক্তির। পরম গতিকে প্রতীক্ষা করিয়া
আর শোক করেন না।

অভিমান পরিত্যাগ করিয়া প্রিয় হই-
বেক, ক্রোধ পরিত্যাগ করিয়া শোচনা-শূন্য
হইবেক, কামনা পরিত্যাগ করিয়া অর্থবান-
হইবেক, এবং লোভ পরিত্যাগ করিয়া সুখী
হইবেক।

ক্রোধ অতি দুর্জয় শক্ত, লোভ অনন্ত
ব্যাধি ! যিনি সর্বজীবের হিতৈষী তিনি
সাধু, আর বে নির্দৃয় সেই অসাধু বলিয়া
উক্ত হইয়াছে।

যিনি ইন্দ্রিয় ও মনসংযম করিয়াছেন,
তিনি আর বারছার ক্লেশ প্রাণ হয়েন না।

ଶାନ୍ତଚିନ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତି ପର-ଶ୍ରୀ ଦେଖିଯା କଥନ କାତର
ହେଁଲେ ନା ।

ଅନ୍ୟୋର ଧରେ, କପେ, ବୀର୍ଯ୍ୟ, କୁଳେ,
ମନ୍ତ୍ରାଲେ, ଦୁଷ୍ଟେ, ମୌଭାଗ୍ୟ, ସଂକ୍ରିଯାତେ ଯେ
ବ୍ୟକ୍ତି ଈର୍ଷୀ କରେ, ତାହାର ବ୍ୟାଧିର ଆର ଅନ୍ତ
ମାଇ ।

ମିତ୍ରଦ୍ରୋହୀ, ଛଷ୍ଟସ୍ତର୍ଭାବ, ମାଣ୍ଡିକ, ଝୁରୁ,
ଶଠ, ଏବଂ ଗୁଣବାନେର ଯେ ଦେହୀ, ତାହାକେ
ପଣ୍ଡିତେରା ନରାଧମ କରିଯାଇଛେ ।

ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକେ ଅକାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଅକା-
ର୍ଯ୍ୟକେ କାର୍ଯ୍ୟ କପେ ଜୀବ କରେ, ସେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସଂ-
ଯମଶୂନ୍ୟ ଦାଳକ ସ୍ଵର୍କପ । ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହୃଦାକେ
ମୁଖ ବୋଧ କରେ ।

একাদশ অধ্যায়

দৈর্ঘ্য, ক্রমা, অনঃসংযম, অচৌর্য, দেহ
ও অস্তর শুক্ষ্মি, ইন্দ্রিয় নিগ্রহ, শান্ত জ্ঞান,
ত্রুট্যবিদ্যা, সত্যকথন ও অজ্ঞান ; ধর্মের এই
দশ প্রকার লক্ষণ ।

ত্রীবিশিষ্ট ব্যক্তি পাপের ছেষ করেন,
তাঁহার শ্রীরূপ হয় ; ত্রী নষ্ট হইলে ধর্মে
বাধা জন্মে, এবং ধর্ম হানি হইলে শ্রীভৎশ
হয় ।

যিনি অসুস্থি-শূন্য ও কৃতজ্ঞ হয়েন এবং
শুভ কর্মের অনুষ্ঠান করেন, তিনি সুখ, ধর্ম,
অর্থ ও স্বর্গ লাভ করেন ।

সকল লোকই দণ্ড দ্বারা শাসিত হয় ;
শুক্ষ-চরিত্র মনুষ্য অতি ছল্লিত । দণ্ড ভয়েই
সকল ভূবন প্রতিপালিত হইতেছে ।

অন্যায় দণ্ড করিলে ইহলোকে যশ ও
কীর্তি লাশ হয়, এবং পরলোকে স্বর্গ হানি
হয় ; অতএব তাহা পরিত্যাগ করিবেক ।

କ୍ରମା ଛାରା ଲୋକ ସହୀଭୂତ ହୁଯ, କ୍ରମା
ପରମ ଧନ; କ୍ରମା ଅଶ୍ଵଜ୍ଞଦିଗେର ଘୁଣ, ଶଙ୍କଦି-
ଗେର ଭୂଷଣ ।

ଶୁଭାକାଙ୍କ୍ଷା ବାନ୍ଧି ଯେମନ ଆପନାକେ
ତତ୍ତ୍ଵପ ପରକେ ଦେଖିବେନ; କାରଣ ଆଁଏ ପର
ସକଳେଟେଇ ମୁଖ ଛୁଟି ସମାନ ।

ଯିନି ପରଶ୍ରୀଦିଗାକେ ମାତୃବଂ, ପରଜ୍ଵାଯ
ସମୁହକେ ଲୋକବଂ ଓ ସର୍ବ ପ୍ରାଣିକେ ଆଁଏ-
ବଂ ଦେଖେନ, ତିନିହି ସଥାର୍ଥ ଦେଖେନ ।

ଦ୍ୱାଦଶ ଅଧ୍ୟାଯ

ଅନ୍ୟେର ପରିବାଦ ଦିଯା ସାଥୁ ବ୍ୟକ୍ତି
ଘେମନ ସମ୍ପତ୍ତି ହରେନ, ତୁର୍ଜନ ବ୍ୟକ୍ତି ତକ୍ରପ
ଅନ୍ୟେର ପରିବାଦ ଦିଯା ତୁଷ୍ଟ ହୁ ।

ଯିନି ବିପଞ୍ଚକାଳେ ବ୍ୟଥିତ ହରେନ ନା,
ଯିନି କର୍ମ-ଦଙ୍କ, ସଦା ଉଦ୍‌ୟୋଗୀ, ପ୍ରମାଦ ରହିତ
ଓ ବିନୀତ-ସ୍ଵଭାବ, ତିନି ସର୍ବଦା କୁଶଲ ଦର୍ଶନ
କରେନ ।

ଅବିନୟ ଦୋଷେ ଅଶ୍ଵରଥାଦି ବଜ୍ର ପରିଚନ
ବିଶିଷ୍ଟ ଅନେକ ରାଜା ଓ ରଷ୍ଟ ହଇଯାଛେ ।
ଅନେକେ ବନବାସି ହଇଯାଓ ବିନୟ ଶୁଣେ ରାଜ୍ୟ
ଲାଭ କରିଯାଛେ ।

ସେ କର୍ମ କରିଲେ ଆସ୍ତୁତି ଲାଭ ହୁ,
ତାହା ଅତି ସତ୍ତ୍ଵ ପୂର୍ବକ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବେକ,
ତହିପରୀତ କର୍ମ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବେକ ।

ଅନୁୟ ସ୍ଵସାଧ୍ୟମତ କୋଳ ଧର୍ମ-କାର୍ଯ୍ୟ ସା-
ଧନେ ସତ୍ତ୍ଵ କରିଯାଓ ସହି କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ନା ହରେନ ;
ତଥାପି ତିନି ତୁର୍ଜନ୍ୟ ପୁଣ୍ୟ ଲାଭ କରେନ ;
ଇହାତେ ଆମାର ସଂଶୋଧ ନାହିଁ ।

ବ୍ରାହ୍ମୋଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ସାରଥି ଯେମନ ଅଶ୍ଵ ସକଳେର ସଂସମ
କରେନ, ତତ୍କପ ଅପହରଣଶୀଳ ବିଷଟେ ଅନୁଭ୍ଵ
ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସକଳେର ସଂସମେ ଜ୍ଞାନ ସ୍ଵର୍ଗିତ ଯତ୍ନ
କରିବେନ ।

ମନ ଯଦି ସ୍ଵେଚ୍ଛାଚାରି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସକଳେର
ଅନୁଗାମି ହୁଏ, ତବେ ବାୟୁ ଯେମନ ଲୋକାକେ
ଜଳେତେ ମଧ୍ୟ କରେ, ଏହି ମନ୍ଦିର ତତ୍କପ ପୁରୁଷେର
ବୁଦ୍ଧିକେ ନଷ୍ଟ କରେ ।

କାମ୍ୟ ବନ୍ଧୁର ଉପଭୋଗ ଦ୍ୱାରା କାମନାର
କଥନ ନିରୂପିତ ହୁଏ ନା, ପ୍ରେସ୍ତୁତ ଘୃତ-ଆଶ୍ରମ
ଅଧିକର ଲ୍ୟାଙ୍କ ଆରା ବୁଦ୍ଧିକୁ ହିତେ ଥାକେ ।

ସକଳ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ମଧ୍ୟ ଯଦି ଏକ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ-
ରେଣୁ ଅଳନ ହୁଏ, ତବେ ତାହାତେଇ ଲୋକେର
ବୁଦ୍ଧି ଭଂଶ ହୁଏ । ଯେମନ ଚର୍ଚମାର ପାତ୍ରେର
ଏକ ମାତ୍ର ଛିନ୍ନ ଦ୍ୱାରା ସମୁଦୟ ଜଳ ନିମ୍ନଲିଖି
ହ ଇରାଯାଏ ।

ଯେହମ ଜୀବି ଅବଲହମ ଦ୍ୱାରା ବିଷୟାସକ୍ତ
ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସକଳକେ ନିତ୍ୟ ବଶେ ରାଖା ଯାଏ,
ନିତାନ୍ତ ଭୋଗ ପରିତ୍ୟାଗ ଦ୍ୱାରା ମେକପ ପାରା
ଯାଏନ୍ତି ।

ଏମ୍ବେଳାରେ କାନ୍ତ କୋଥେର ବଶୀଭୂତ ବ୍ୟକ୍ତି
ଅବିଦ୍ୱାନ୍ ହଡ଼କ ବା ବିଦ୍ୱାନ୍ତି ହଡ଼କ, କାମିନୀ
ଗଣ ତାହାକେ ବିପଥ-ଗାନ୍ଧି କରିବେ ସମର୍ଥ
ହୁଏ ।

ଯାହାତେ ଶରୀର ଝାଗି ନା ହୁଏ, ଏମତ
ଉପାୟ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସକଳ ବଶୀଭୂତ
କରିଯାଇ ସର୍ବାର୍ଥ ସାଧନ କରିବେକ ।

চতুর্দশ অধ্যায়

যথন মনুষ্য কোন প্রাণির প্রতি কর্ষ্ণ,
কি মন, কি বাক্য দ্বারা কদাপি পাপাচরণ
না করেন, তখন তিনি ত্রুটি লাভ করেন।

মনুষ্য পুণ্য করিলে পবিত্র কীর্তি
লাভ করেন এবং পুণ্য লোকে গমন করেন;
পুণ্য জীবের প্রাণ ধারণ করেন, পুণ্য ও আগ-
দাতা বলিয়া উন্নত হইয়াছেন।

যে ব্যক্তি অধর্ম্মে প্রবৃত্ত হইয়া পাপ
চিন্তা করে, পাপ আলাপ করে, পাপ অনু-
ষ্ঠান করে, তাহার সদস্য সকল নষ্ট হয়।

যাহারা মন, ও বাক্য, ও কর্ষ্ণ ও দুর্জি
ত্বারা পাপাচরণ না করেন, সেই মহাত্মা-
রাই তপস্যা করেন; যাহারা শশীর শোষণ
করেন, তাহারা তপস্যা করেন না।

প্রাজ্ঞ ব্যক্তি ধর্ম্মাতে রূপণ করেন, এবং
ধর্ম্মপথে জীবিকা লাভ করেন। এই প্রকা-

ରେଇ ଅନୁଯ ଧର୍ମାଞ୍ଜା ହୟ, ଏବଂ ଈ'ହାର ଚିତ୍ତ
ଅସାଦ ଲାଭ କରେ ।

ଯାହାର ଆଜ୍ଞା ପାପ ହଇତେ ବିରତ ହଇ-
ଯାଛେ, ଏବଂ ଶୁଭକାର୍ଯ୍ୟ ରତ ହଇଯାଛେ, ତିନି
ଜୀବେନ, ଯେ କି ସ୍ଵଭାବ ମିଳ ଆର କି ସ୍ଵଭାବ
ବିରକ୍ତ ।

ଯେ ଅନୁଯ ଜୀବ ନେତ୍ର ଲାଭ କରିଯାଛେନ,
ତିନି ଆର ଈଲୋକେ ଦୋଷେତେ ଆବର୍ଜ
ହେଁନ ନା । ତିନି ସ୍ଵେଚ୍ଛାନୁସାରେ ରାଗ
ପରିତ୍ୟାଗ କରେନ, କିନ୍ତୁ ଧର୍ମ ପରିତ୍ୟାଗ କ-
ରେନ ନା ।

ପାପାଜ୍ଞାବ୍ୟକ୍ତି ପାପ ହଇତେ ନିବାରିତ
ହଇଲେଓ ପାପ ଈଚ୍ଛା କରେ । ଧର୍ମଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି-
କେ ପାପକର୍ଷେ ପ୍ରତ୍ୱାନ୍ତ ଦିଲେଓ ତିନି କଲ୍ୟାଣ
ଈଚ୍ଛା କରେନ ।

ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଧର୍ମକେ ଅତିକ୍ରମ କରେ, ଧର୍ମ
ତାହାକେ ନଷ୍ଟ କରେନ, ଆର ଯିନି ଧର୍ମକେ ରକ୍ଷା
କରେନ, ଧର୍ମ ତାହାକେ ରକ୍ଷା କରେନ । ଅତଏବ
ଧର୍ମକେ ଲାଶ କରିବେକ ନା । ଧର୍ମ ହତ ହଇଯା
ଆମାରଦିଗ୍ଙ୍କେ ନଷ୍ଟ ନା କରନ ।

ଧର୍ମ କେବଳ ଏକଇ ମିତ୍ର, ଯିନି ମରଣ କାଲେ ଓ ଅନୁଗୀମୀ ହୁୟେନ; ଆର ସମୁଦ୍ରାଯାଇ ଶରୀରେର ସହିତ ବିନାଶ ପାଇ ।

ଧର୍ମ ନାହିଁ ମନେ କରିଯା ଯାହାରା ସାଧୁ ବ୍ୟକ୍ତିଦିଗଙ୍କେ ଉପହାସ କରେ, ଏବଂ ଧର୍ମରେ ଅଶ୍ରୁକା କରେ, ତାହାରା ନିଃସମ୍ମେହ ବିନାଶ ପାଇ ।

ଅପମାନିତ ବ୍ୟକ୍ତି ମୁଖେ ନିଦ୍ରା ଯାଇ, ମୁଖେତେ ଜାଗ୍ରତ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ମୁଖେତେ ଲୋକ ଯାତ୍ରା ନିର୍ବାହ କରେ, କିନ୍ତୁ ଯେ ଅପମାନ କରେ ମେ ବିନାଶ ପାଇ ।

ମନୁଷ୍ୟ ପାପାଚରଣ କରିଲେ ଅପକୀର୍ତ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ଅଶୁଭ ଫଳ ତୋଗ କରେ, ପୁଣ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରିଲେ ସଂକୀର୍ତ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୁଭ ଫଳ ତୋଗ କରେ ।

ଅତ୍ୟବ ଦୃଢ଼-ପ୍ରତିଜ୍ଞା ହଇଯା ପାପ କରି-
ବେକ ନା । ପୁନଃ ପୁନଃ ପାପ କରିଲେ ବୁଦ୍ଧି
ବାଶ ହୁଏ ।

ପୁଞ୍ଜଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଯିନି ପ୍ରଶନ୍ତ କର୍ମର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରେନ,
ଏବଂ ନିଳିତ କର୍ମ ପରିତ୍ୟାଗ କରେନ, ଏବଂ
ଶାଙ୍କାବାନ୍ ଓ ଅନାନ୍ତିକ ହେବେ, ତାହାର ଏହି
ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।

ଥର୍ମାଇ ଏକ ରାଜଳ ସାଧନ, କର୍ମାଇ ଏକ
ଉତ୍ତମ ଶାନ୍ତି, ବିଦ୍ୟାଇ ଏକ ପରମ ତୃପ୍ତି, ଏବଂ
ଅହିଂସାଇ ଏକ ମୁଖେର କାରଣ ।

ମାନସିକ, ବାଚନିକ, ଏବଂ ଶାରୀରିକ ଏହି
ତିନ ପ୍ରକାର କର୍ମାଇ ଶୁଭ ଏବଂ ଅଶୁଭ ଫଳ
ଜାତେ । ମନୁଷ୍ୟଦିଗେର ଉତ୍ତମ, ମଧ୍ୟ, ଅଧିମ,
ତିନ ପ୍ରକାର କର୍ମ ଜନିତ ଗତି ହୁଏ ।

ପରମ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଲାଭେର ଆଲୋଚନା, ଲୋକେର
ଅନିଷ୍ଟ ଚିନ୍ତନ, ଏବଂ ଈଶ୍ୱରେତେ ପରକାଳେତେ
ଅବିଶ୍ୱାସ, ଏହି ତିନ ପ୍ରକାର ମାନସିକ କୁକର୍ମ ।

ନିଷ୍ଠୁର ବାକ୍ୟ, ମିଥ୍ୟା କଥା, ପରୋକ୍ଷେ

ପରନିନ୍ଦା ଏବଂ ଅସୁର ପ୍ରଲାପ ବାକ୍ୟ; ଏହି
ଚାରି ଅକାର ବାଚନିକ କୁକର୍ମ ।

ଅଦୃତ ଧନ ଗ୍ରହଣ, ଅବିହିତ ହିଂସା, ପର-
ଦାର ସେବା; ଏହି ତିନ ଅକାର ଶାରୀରିକ
କୁକର୍ମ ।

ସକଳ ପ୍ରାଣିର ହିତାର୍ଥେ ଆପନାର ମନ
ଓ ବାକ୍ୟ ଓ ଶରୀର ଏହି ତିନିକେ ଦମନ କରିଯା
ଏବଂ କାମ କ୍ଲୋଧକେ ସଂୟମ କରିଯା ମନୁଷ୍ୟ
ସିଙ୍କି ପ୍ରାଣ ହେଲେ ।

ପାପ କରିଯା ତଜ୍ଜମିତ୍ତ ସନ୍ତୋପ କରିଲେ
ମେହି ପାପ ହଇତେ ମେ ମୁକ୍ତ ହୁଯ । ଏମନ କର୍ମ
ଆର କରିବ ନା ଏହି ଅତିଜ୍ଞା କରିଯା ତାହା
ହଇତେ ନିରୁତ୍ତ ହଇଲେ ମେ ପରିଜ ହୁଯ ।

ବୋଡ଼ଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଯେ ଅନୁଯ ଅଧାର୍ମିକ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦୟ କଥଳ
ସାହାର ଥଳ ଲାଭେର ଉପାୟ ଏବଂ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି
ସର୍ବଦା ପରିହିଂସ୍ୟାର ରୁତ, ମେ ବ୍ୟକ୍ତି ଇହଲୋକେ
ମୁଖ ପ୍ରାଣ ହୟ ନା ।

ଧର୍ମପଥେ ଧାକିଯା ନିତାନ୍ତ ଅବସନ୍ନ ହଇ-
ଲେଓ ଅଧାର୍ମିକ ପାପିଦିଗେର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର
ଦୃଷ୍ଟେ ଅଧର୍ମ ମନୋନିବେଶ କରିବେକ ନା ।

ଅଧର୍ମ ଛାରା ଆପାତତः ବର୍ଜିତ ହୟ ଓ
କୁଶଳ ଲାଭ କରେ, ଏବଂ ଶତ୍ରୁ ଜାଗ୍ର କରେ; ପରେ
ଶୁଲ୍କେ ବିନାଶ ପାଯା ।

କୋନ ପ୍ରାଣିକେ ପୀଡା ନା ଦିଯା ପର-
ଲୋକେ ସାହାଯ୍ୟ ଲାଭାର୍ଥେ ପୁଣିକେରା ଯେକୁପ
ବଲ୍ମୀକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ, ତଙ୍କୁ ଅମ୍ଭେ ଅମ୍ଭେ
ଧର୍ମ ସଂହୟ କରିବେକ ।

ପରଲୋକେ ସହାଯେର ନିମିତ୍ତେ ପିତା
ମାତା, ଜ୍ଞାନୀ, ପୁନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାତି ବନ୍ଧୁ କେହି ଧାକେନ
ନା; କେବଳ ଧର୍ମଇ ଧାକେନ ।

একাকী ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରେ, ଏକାକୀଇ ମୃତ ହୁଯା; ଏକାକୀଇ ସ୍ତ୍ରୀର ପୁଣ୍ୟ ଫଳ ତୋଗେ କରେ ଏବଂ ଏକାକୀଇ ସ୍ତ୍ରୀର ଦୁଷ୍କୃତି ଫଳ ତୋଗେ କରେ ।

ବାନ୍ଧବେରା ଭୂମିତଳେ ମୃତ ଶରୀରକେ କାଠ ଲୋଷ୍ଟବଂ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା ବିମୁଖ ହଇଯା ଗମନ କରେନ; ଧର୍ମ ତାହାର ଅନୁଗାମୀ ହେବେ ।

ଅତେବ ଆପନାର ସହାୟାର୍ଥେ ଅଣ୍ପେ ଅଣ୍ପେ ଧର୍ମ ନିତ୍ୟ ସଧାଯ କରିବେକ । ଜୀବ ଧର୍ମର ସହାୟ ସାରା ଦୁଷ୍ଟର ସଂସାର ଅନ୍ଧକାର ହିତେ ଉତ୍ସୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଯା ।

ଏହି ଆଦେଶ, ଏହି ଉପଦେଶ, ଏହି ଶାଙ୍କ, ଏହି ପ୍ରକାରେ ତାହାର ଉପାସନା କରିବେକ, ଏହି ପ୍ରକାରେ ତାହାର ଉପାସନା କରିବେକ ।

ॐ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ । ହରିଃ ॐ ।
ଦ୍ଵିତୀୟ ସଂଖ୍ୟ ସମାପ୍ତ ।

— • —

ধৰ্মবীজ

- ১ এই জগৎ উৎপন্নির পূর্বে কেবল এক পরত্বক মাত্র ছিলেন; অন্য পদাৰ্থ মাত্র ছিল না। তিনি এই সমুদায় সৃষ্টি কৰিলেন।
- ২ তিনি জ্ঞান স্বৰূপ, অনন্ত স্বৰূপ, আনন্দ স্বৰূপ, মঙ্গল স্বৰূপ, নিষ্ঠ্য, নিয়ন্ত্রণ, সর্বজ্ঞ, নিরবয়ব, একমাত্র, অস্তিত্বীয়, বিচিত্র শক্তিমান হয়েন।
- ৩ এক মাত্র ত্বাহার উপাসনা দ্বারা ঐহিক ও পারত্বিক মঙ্গল হয়।
- ৪ ত্বাহাকে প্রীতি কৱা এবং ত্বাহার প্রিয় কার্য্য সাধনা কৱাই ত্বাহার উপাসনা হইয়াছে।

ବ୍ରାହ୍ମପ୍ରତିଜ୍ଞା

ଓ ଅନ୍ୟ ଅମୁକଶକେ ଅମୁକ
ମାସେ ଅମୁକ ଦିବସେ ବ୍ରାହ୍ମଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ
କରିତେଛି ।

- ୧ ସୂଚି ସ୍ଥିତି ପ୍ରଳୟକର୍ତ୍ତା, ମୁକ୍ତିର କାରଣ,
ସର୍ବଜ୍ଞ, ସର୍ବବ୍ୟାପୀ, ପୂର୍ଣ୍ଣମନ୍ଦ, ଅନ୍ତଲ
ସ୍ଵର୍ଗପ, ନିରବସ୍ଥବ, ଏକମାତ୍ର, ଅନ୍ତିତୀଯ ପର-
ବ୍ରହ୍ମର ପ୍ରତି ପ୍ରୌତ୍ତିଦ୍ଵାରା, ଏବଂ ତ୍ବାହାର
ପ୍ରିୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନା ସାରା, ତ୍ବାହାର ଉପା-
ସନାତେ ନିୟୁକ୍ତ ଥାକିବ ।
- ୨ ସର୍ବସ୍ରଷ୍ଟା ପରବ୍ରହ୍ମ କୁପେ ସୃଷ୍ଟି କୋନ
ବନ୍ଦର ଆରାଧନା କରିବ ନା ।
- ୩ ରୋଗ ବା ବିପଦେର ଦିବସ ଭିନ୍ନ, ପ୍ରତି
ଦିବସ ଯେ କାଳେ ଚିତ୍ତର ସ୍ଥିରତା ହଇ-
ବେକ, ସେଇ କାଳେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏବଂ ପ୍ରୀତି
ପୂର୍ବକ ପରବ୍ରହ୍ମତେ ମନକେ ସମାଧାନ
କରିବ ।
- ୪ ସଂକର୍ଷର ଅନୁଷ୍ଠାନେ ସତ୍ତ୍ଵଶୀଳ ଥାକିବ ।

୨୦

ଆଜ୍ଞାପ୍ରତିଜ୍ଞା

- ୫ କୁକର୍ମ ହିତେ ନିରଣ୍ଟ ଧାକିକେ ସଚେଷ୍ଟ
ହଇବ ।
- ୬ ଯଦି ମୋହ ଘାରା କୋନ କୁକର୍ମ ଦୈବାଙ୍ଗ
କରି, ତବେ ଏକାନ୍ତେ ତାହା ହିତେ ମୁକ୍ତି
ଇଚ୍ଛା କରିଯା ସାବଧାନ ହଇବ ।
- ୭ ପ୍ରତି ବଂସରେ ଏବଂ ଆମାର ସାଂସାରିକ
ତାବଂ ଶୁଭକର୍ମେ ଆଜ୍ଞାସମାଜେ ଦାନ
କରିବ ।

ହେ ପରମେଶ୍ୱର ! ସମ୍ୟକ୍କପେ ଏହି
ପରମ ଧର୍ମ ପ୍ରତିପାଳନ କରିବାର
କ୍ରମତା ଆମାର ପ୍ରତି ଅର୍ପଣ କର ।

ଓଁ ଏକମେବାଦ୍ଵିତୀୟ ।

সংক্ষেপত্রক্ষেপাসন।

ও যে প্রকাশদান পুরুষ অগ্রিমে, যিনি জলেতে, যিনি
বিশ্ব সৎসারে প্রবিষ্ট হইয়া আছেন; যিনি ওহধিতে,
যিনি বনস্পতিতে স্থিতি করিতেছেন; সেই দেবতাকে
বার বার নমস্কার করি।

যিনি এই বিশ্বের সৃষ্টি স্থিতি প্রলয়ের
কর্তা, যিনি তাৎক্ষণ্যের নিরস্তা, যিনি
আমার দেহের ও আয়ুর এবং সমুদায়
সৌভাগ্যের কারণ, এবং স্থাবর জঙ্গম সমু-
দয়ের অঙ্গরাজ্য। হয়েন; তিনি সত্যস্বরূপ,
জ্ঞানস্বরূপ, অনন্তস্বরূপ, পরত্বক; সকল বিষয়
হইতে মনকে নিরুত্ত করিয়া একান্তে সেই
মঙ্গল পূর্ণ আনন্দে সমাধান করি।

সর্বব্যাপী, নিরবয়ব, সর্বপাপশূণ্য,
বিশুদ্ধস্বভাব, সর্বজ্ঞ, সর্বান্তর্যামী, পরাণ-
পর, স্বপ্নকাশস্বরূপ, নিত্য পরমেশ্বর সর্ব
কালে প্রজাদিগকে যথোপযুক্ত অর্থ সকল
বিধান করিতেছেন। তাহা হইতে প্রাণ, মন,

সমুদয় ইন্দ্ৰিয়, এবং আকাশ, বায়ু, জ্যোতি, জল, পৃথিবী তাৰৎ চৱাচৱ সৃষ্টি হইয়াছে। তাঁহার প্ৰশাসন দ্বাৰা উপযুক্তমত অগ্ৰিমত্বে প্ৰজলিত হইতেছে, সূর্য উত্তাপ দিতেছে, মেঘ বাৰি বৰ্ষণ কৰিতেছে, বায়ু সঞ্চালিত হইতেছে, এবং মন্ত্ৰ সংক্ৰণ কৰিতেছে।

হে পৱনমাতৃম ! মোহকৃত পাপ হইতে মুক্ত কৰিয়া এবং ছুর্মতি হইতে বিৱৰণ কৰিয়া তোমার নিয়ম পালনে আমাৰদিগকে যত্নশীল কৰ, এবং শ্ৰুতি ও প্ৰীতি পূৰ্বক অহৰহ তোমার অপাৰ মহিমা এবং পৱন মঙ্গল ও নিৰ্মলানন্দসূক্ষ্ম চিন্তনে উৎসাহ মুক্ত কৰ, যাহাতে কুমে নিত্য পূৰ্ণ মুখ লাভ কৰিতে সমৰ্থ হই ।

বিনি এক এবং বৰ্ণহীন এবং বিনি প্ৰজাবিশেৱে
প্ৰয়োজন জানিয়া বজপ্ৰকার শক্তিযোগে বিদিধ কায়াৰক্ষ
বিধান কৰিতেছেন সমুদ্বায় ব্ৰহ্মাণ্ড আৱায় মধ্যে বীহাতে
ব্যাপ্ত হইয়া রহিয়াছে তিনি দীপ্যমান পৱনমেৰৰ তিনি
আমাৰদিগকে প্ৰভুত্বি প্ৰদান কৰন ।

ওঁ একমেৰা দ্বিতীয় ।

ইতি গুৰুক্ষেপ ব্ৰহ্মোপাসন ।

ধ্যান

ওঁ সর্বলোক প্রকাশক সর্বব্যাপী
 সেই মঙ্গল-সঙ্কল্প জগৎ প্রসবিতা পরম
 দেবতার বরণীয় জ্ঞান ও শক্তি ধ্যান
 করি, যিনি আমারদিগকে বুঝিবাটি সকল
 প্রেরণ করিতেছেন।

১৫০

প্রাতঃস্মরণীয়

হে পরমাঞ্জন্ম তোমার আজ্ঞানুসারে
লোকের হিতের নিমিত্তে এবং তোমার
প্রীতির নিমিত্তে সংসার যাতা নির্বাহ
করিতে প্রযুক্ত হই ।

